

64. évf., 2010. X. 7., ára 50 dinár

28

Jó Pajtás

Tijana Jevtić díjazott fotója
a HorseVille kiállitásról

A jövő heti Jó Pajtás
címlője és posztere

A 7 képe

Augusztus elsején indult el Doroszlóról a helyi DoroslovoBike négy kerékpárosa Jagodinára. Karlócán, majd Belgrádon és Topolán át Jagodinára vezetett többnapos útjuk. Ott a polgármester vendégei voltak, majd két nap városnézés, aquaparkos lubickolás és fenékpihentetés után elindultak haza, persze egy másik útvonalon. Szendrő (Smederevo), Zsablya, Titel, Temerin, Kúla, Szilberek (Brestovac), Szatapár érintésével értek vissza Doroszlóra. Három nap alatt tették meg a 330 kilométert. Útjuk során a toleranciát (s nem mellest: a Jó Pajtást) hirdették. Mindegyikük nagyon kedvesen fogadták a doroszlói fiatalbembereket. Egy kiragadott élmény: A kalimegdáni várban nagyot köszöntek rájuk számukra ismeretlen turisták: „Szasztok, Jó Pajtások!”

Mi pedig azt üzenjük: Sziasztok, csak így tovább!

A képen: Gellér Balázs, Kovács Katona Béla és Kovács Géza Belgrád központjában, a királyi palota előtt (a negyedik bringás: Szklenovszki Lajos készítette a képet).

Azt álmodtam

Azt álmodtam, fűszál voltam,
hogya szél járt, hajladoztam.
Azt álmodtam, alma voltam,
testem néktek harmadoltam.

Azt álmodtam, szőlő voltam,
szület táján borrá váltam.
Azt álmodtam, kék ég voltam,
jött a vihar, beborultam.

Azt álmodtam, vihar voltam,
árbocokat táncoltattam.
Azt álmodtam, tenger voltam,
vihar után kisimultam.

Azt álmodtam, szellő voltam,
jött egy felhő, messze fújtam.
Azt álmodtam, felhő voltam,
szellő hátán elvonultam.

Azt álmodtam, csillag voltam,
fölbredtem, lehullottam.

Beküldte:

**Molnár Alexandra ötödikes,
a budapesti, XX. kerületi
Lázár Vilmos Á. I. tanulója**

A Vajdasági Magyar Ifjúság bábo csoportot indít Szabadkán. Olyan felsős általános iskolások jelentkezését várják, akiket érdekel a bábkészítés és a bábozás. A foglalkozásokra októbertől, szombat délelőttönként kerül sor. A 6–12 éves korosztály továbbra is jelentkezhet a Manók műhelybe, ahol kreatív foglalkozásokon vehetnek részt. Foglalkozás minden második szombaton, délelőtt. Jelentkezés és bővebb információ a 024/533-797-es telefonszámon, illetve az office@ifjusag.org e-mail címen kapható.

Két keréken a Tisza-partra!

A bicikli kitűnő közlekedési eszköz, a biciklizés pedig a hétvégi kikapcsolódás egyik legjobb formája. Amellett, hogy védjük a környezetet, a város egy másik részét is felfedezhetjük, olyan helyekre is eljuthatunk, ahova gyalog nem.

Nem beszélve arról, hogy a kerékpározás nagyon is egészséges. Olvastam valahol, hogy aki rendszeresen bicajozik, javul a kondíciója, formásabb lesz a teste. A biciklizés égeti a zsírt. Tehát, aki fogyni akar, minél többet kerékpározzon! Azután fejleszti a szív- és érrendszert, erősíti az immunrendszert.

Ilyenkor, szép időben, főleg hétvégén az óbecsei Tisza-part megtelik fiatalokkal: szebbnél szebb kerékpárral száguldoznak, a fiúk mutatóványaikkal elkápráztatják a lányokat...

A Petőfi Sándor iskola tanulói is szívesen karikáznak le a jó levegőre meg az erdőtelepítők gyönyörű parkjába. Az Alsóváros egy kicsit messze van ahhoz, hogy lesétáljanak.

Milyen bicajuk van? Hova járnak vele? Erről mesélnek Szűcs Budai Engelbert magyartanár tanítványai: az ötödikes **Péter Dávid**, **Kiss Vidor**, **Takács Emőke**, **Kisutcai Ildikó**, a hetedik **Csernovity Szimóna**, **Kéring Karina**, a nyolcadikos **Szabó Szelesztina** és **Bezeg Nikolett**.

Dávid és Vidor barátok. Hétvégén elkarikáznak egész a sárga házig, amely az Alsóvárostól szerintük tíz kilométerre van. A gátórháztól a másikig, azaz a sárga házig 3-4 km-t mennek a töltésen, a friss levegőn.

– Hétvégeken a töltésen biciklizünk a barátommal – mondja Dávid –, ugyanis most a

sok esőt követően a traktorok mély nyomatokat hagytak maguk után, s mivel hegyi biciklink van, nekünk éppen megfelel ez az út. Nagyon vigyázok rá, ha besározom, rögtön megmosom... Tudom, a sok bicajozás fejleszti az izmokat, s én nagyon is szeretnék izmos lenni...

– Az én biciklim sebességváltós – kapcsolódik a beszélgetésbe Vidor –, az elsőáldozáskor kapott pénzből vettem. Nagyon vigyázok rá. Igaz, a rossz utakon én is csatlakozom Dávidhoz.

Emőke divatos rózsaszín és lila kombinációjú kerékpárja már nem a rossz utakra való.

– Még másodikban kaptam a szüleimtől a kitűnő bizonyítványomért – dicsekszik Emőke. – Mi is a barátnőmmel a Tiszára, meg az erdőtelepítők parkjába szoktunk menni hétvégeken. Szeretünk ott, mert jó a levegő, meg sokan le is gurulnak innen az Alsóvárosból.

Ildikónak ez a mostani már a negyedik biciklije. Hogy miért? Elmondja.

– Ezt én is a szüleimtől kaptam a szülinapomra – magyarázza Ildikó –, ugyanis az előzőeket ellopták. Iskolába nem járok vele, mert féltém. A Tiszára meg a parkba megyek vele hétvégeken.

Szimóna szívesen jár az Újfaluba is kerékpározni.

– Nagyon szeretem ezt a kerékpáromat – mondja –, a keresztapámtól kaptam a születésnapomra. Nagyon vigyázok rá, tisztán tartom, a garázsban a helye. Szívesen megyek vele az Újfaluba az iskola előtt van a fiatalok gyülekezője...

Karina se jár kerékpárral a suliba, mert ahogy mondja, egy sarokra lakik.

– A zeneiskolába szoktam bicajozni – magyarázza Karina –, mert az messze van. Az idén kaptam apukámtól. Ez már a negyedik. Fehér színű, nekem tetszik. Esténként a Petőfi iskola sarkán van a fiatalok gyülekezője, oda is el szoktam karikázni.

Szelesztina és Nikolett barátnők. Nemcsak a suliba járnak együtt, parfümöt is együtt vásároltak...

– Mikor tavaly megnyílt itt, Óbecsén a Lily üzlet – kezd a mesélésbe Szelesztina –, vetünk mi is a barátnőmmel egy parfümöt. Mivel mi voltunk a 100. vásárlók, nyertünk egy kerékpárt. Nikolettnek már volt bicaja, így az enyém lett. Nagyon sok élményünk van. Estünk már le a bokorba is róla...

Az iskolába is ezzel közlekedek. Már be sem zárom, mert az iskolakapu be van zárva, így nem lophatják el. Esténként az iskola előtt jövünk össze, s jól elszórakozunk. A fiúk motorral, mi, lányok kerékpárral érkezünk. Nagyon sokat hajtom. A nyáron kaptam sebességmérőt, s azóta ötven kilométert lehajtottam. No, nemcsak én, a fiúk is szoktak egykerekűvel vele...

– Én is bicajjal járok a suliba – mondja Nikolett – ugyanis az Újfaluba mentünk lakni, így nagyon messze van az iskola. Nekem is sok élményem volt már a bicajommal: ültünk már rajta hárman is...

Esténként én is az iskola elé igyekszem vele.

Koncz Erzsébet

Amitől mi is félünk

Félni szinte bármitől lehet, és bizony mindenki fél is valamitől. Vannak első hallásra igen nevetségesnek ható főbiák, például egyesek félnek a napsugártól, az érintéstől, fürdéstől, a négyes számtól vagy az utcán való átkeléstől, de számos tárgy, állat, helyzet, jelenség is kiválthatja belőlünk a félelmet, rettegést, ami cseppet sem kellemes érzés. Viszont sokan vannak olyanok is, akik szeretnek borzongani, ilyenkor pedig előke-rülnek a rémfilmek, hogy a takaró alá zavar-janak minket, vagy egy-két sikolyt csalszanak elő belőlünk. A félelmekről és főbiákról a sza-badkai Október 10. iskola hatodikosait, **Nyilas Annamáriát, Tumbász Luciát, Dedović T. Dinát, Bacsó Henriettát, László Rolandot és Dudás Dánielt** kérdeztük.

Lucia a békáktól, a pókoktól és a villámlás-tól is fél.

– A békák elég undorítóak, a villámlás az égdörgés miatt félelmetes, amikor pedig pókot látok, legszívesebben elbújnék egy sarokban. Igaz, sok félelmünk csak kitalált, és kevés olyan eset van, amikor valóban okunk van rettegni attól a valamitől. Mondjuk a liftben kicsit félek, hogy beragadok, vagy lezuhan, de soha még nem történt velem ilyen, ezért ez is inkább kitalált ok. A suliban a dolgozatok előtt is van bennem egy kis félsz, de a tanároktól is lehet félni, ha nagyon szigorúak. Láttam pár rémfilmet, némelyik nagyon félelmetes tud lenni, például amelyikben szellemek vannak. Érdekes dolog ez is, félni nem jó, mégis sokan nézik a rémfilmeket, csak azért, hogy félhessenek.

– Szerintem félelmet kelt minden, ami kicsit ijesztőbb dolog, így egyesek számára a hullámvasút is félelmetes lehet, mások meg a betegségek-től rettegnek. Akár még az embe-

rek is kiválthatják egymásból a félelmet, például a kicsik félhetnek az idősebb gyerekektől, felnőttektől vagy a rossz emberektől. Én csak a nagyobb állatoktól félek, például a tigrisektől, ha élőben találkoznék eggyel, biztos nagyon megijednék. Ha éhes, az embert is megtámadja. Végül is a tigrissel kapcsolatban főleg az a félelmetes, hogy esetleg bajom esik – mondja Dani.

Roli a mély víztől fél. Új keletű rettegés ez benne, de ő sem tudja, mi váltotta ki valójában.

– Az utóbbi időben félek a mély vízben, vagyis inkább attól, hogy megfulladok. Volt egy fulladásos élményem, de az évekkel ezelőtti történet, és nem volt gondom a vízzel mostanáig. Mikor még kicsi voltam, nagyon féltem a sötétben is, de azt kinőttem. Szerintem minél idősebbek vagyunk, annál kevesebb dologtól rettegünk, mert tudjuk, hogy a legtöbbször az a valami nem is félelmetes, csak beképzeltük magunknak. Vagyis a legtöbb félelmünket mi magunk csináljuk, de ezen belül is a lányok sokkal több dologtól félnek, mint a fiúk.

Érdekes módon nagyon sokan félnek a magasságtól, magas helyektől. Henrietta az egyik, akinek tériszonya van.

– Nem szeretem a magas helyeket, olyankor nem merek a mélybe nézni, szédülök, és furcsán érzem magam. Szerintem sokan félnek a különféle jelenségektől is, például a vihartól, én mondjuk a villámlástól és az égdörgéstől félek nagyon, de a veszélyes helyzetek is kiválthatják a rettegést, mondjuk egy cápa a vízben mindenképpen ilyen, és félhetünk bizonyos események bekövetkezésétől is, mint ahogy a csúnya vagy veszélyes állatoktól, de olyat is hallottam, hogy valaki a fokhagymától

vagy a bohóctól retteg. A rémfilmeknek is az a dolguk, hogy ránk ijesszenek, de ha világosan nézzük, kevésbé félelmetesek – állítja Henri.

Annamária, vagyis ahogy mindenki becézi, Panni szinte semmitől sem fél. Talán egy kicsit a kígyóktól, mondja bizonytalanul.

– Sok dologtól lehet félni, mondjuk helyezettől, amik meg sem történtek velünk, vagy még várnak ránk, de rossz események is kiválthatják, amiket már átéltünk, és emberektől is tarthatunk, bár én tőlük sem félek. A kígyó viszont szerintem csúnya is és félelmetes is. Főleg attól félek, hogy megmar, bár nem hiszem, hogy valaha is megtörténik ilyesmi, de valamiért mégis félek tőle. A szüleink például attól félnek, hogy velünk történik valami rossz vagy baleset ér bennünket, de ezenkívül nem hiszem, hogy a felnőttek sok mindentől félnének, bár néhányan betegesen rettegnek bizonyos dolgoktól, ami nem normális – véli Panni.

– Eseményektől nem nagyon félek, talán ha szerepelni kell, van egy kis izgalom bennem. Inkább a nagy, szőrös pókok keltenek bennem félelmet, bár nem tudom, miért, még eggyel sem találkoztam, vagyis csak az állatkertben láttam őket. A kis házi pókok pedig aranyosak. Igazából alig van valami, amitől félnék. Kisebb koromban a sötétben is féltem, de ez elmúlt, és csak a pókok maradtak. Szerintem, ahogy egyre idősebbek leszünk, egyre kevesebb dologtól félünk. Nem tudom, szükség van-e rémfilmekre, én nem nagyon szeretem őket, bár néhányat már megnéztem. Talán a farkasember a legfélelmetesebb, bár túlzásnak vélem az ilyen filmeket – jelenti ki a végén Dina.

Sztojánovity Livia

Nyarat sirató pirregés

A békák és a gőték az ős elején még vígan élnek, meleg napokon a kecskebékák akár meg is szólalnak, de rendszeresen brekegnek a zöld levelibékák is. Azután, ahogy hidegebbre fordul az idő, és az első fagyok is megjelennek, a kételtűek pihenni térnek. Legközelebb már csak tavasszal találkozunk velük.

A leeresztett halastavak izsappadjain dél felé tartó partimadarakat, cankókat, pólingokat, liléket és partfutókat fedezhetünk fel. A havasi partfutók kis csapatokban, szorosan összetartva repülnek vagy keresgélnek az iszapon. Rovarokkal és férgekkel táplálkoznak, de kevés növényi anyagot is fogyasztanak. Csapatokban járnak a pajzsoscankók is. Nyugalmi ruhájukat viselik, a hímek jól láthatóan nagyobbak, mint a tojók. Felrepülve kissé púposnak látszanak, farsíkjuk két oldalát egy-egy fehér folt színezi. Míg a füstös, réti és szürke cankók sűrűn hallatják jól felismerhető, jellegzetes hangjukat, a pajzsoscankók mindig némán repülnek.

Az őszi legelőkön járva a gulya körül mindig ott vannak a fűben szaladgáló, vagy a hozzájuk képest hatalmas állatok hátán utazó sereglők. Nem véletlenül társulnak a legelő állatokhoz, mert a tehenek lábai körül futkosva kapkodják össze a felugráló sáskákat és más rovarokat. Hasonló módon vadásznak a sárga billegetők is, de ők inkább a legelő birkanyáj körül keresgélnek. Hűvös, esős időben tavasszal és ősszel gyakran láttam, amint füstí fecskék kerülgetik a legelő jószágot, és az oldalukról kapják le a legyeket.

A nagy legelők felett figyelhetjük meg a vonuló, zsákmányt kereső kigyászölyveket. Az egerészölyvnél nagyobb, sárga szemű ragadozó gyakran szitál a legelőn át vezető csatornák felett, és szerencsés esetben a szemtanúi lehetünk, amint lecsapva tekergő vízisiklót emel a magasba. Ritkábban hörcsögöt, mezei pockot és gyíkot is zsákmányol.

Élőhelyinek tönkretétele és a múlt század övenes éveiben végzett tudatos pusztítás sodorta végveszélybe a rákosi viperát, amely addig az Alföld több pontján és a Hanság legelőin viszonylag gyakori volt. A legfeljebb fél méterre megnövő kis kigyó teljesen ártalmatlan, féltlen, az ember elől nyomban menekül. Tücsköket, sáskákkal és fiatal gyíkokkal táplálkozik. A nőtények többnyire augusztusban, néha szeptember elején tucatnyi kis kigyónak adnak életet. A fiatal viperák átlátszó burokból jönnek a világra, de azt nyomban át is szakítják, és szertemásva önálló életet élnek. Sajnos, nagyon sok természetes ellenségük is van; egyebek között varjúfélék, fácánok, sünök és gólyák pusztítják őket.

Az őszi első felében még sok virág nyílik, és lepkék is repülnek. Ilyenkor a kertekben is felbukkan a nagy gyöngyházlepkék, de láthatunk bo-

Pajzsoscankó

Rákosi vipera

gáncslepkét, nappali pávaszemet, kis rókafelekét, különböző fehérlepkéket, és az alföldi legelőkön néha még november elején is találkozni a narancssárga színű sáfránylepkével. Egyike a legszebb fajoknak az Atalanta-lepkék. Vándorlepkék, májusban jelenik meg, és ezután egy vagy két nemzedéke fejlődik. A második ősszel repül, de amikor beköszöntenek a hűvösebb napok, búcsút mond a hazai tájnak, és dél felé indul.

A májusban és júniusban oly kedvesen ciripelő mezei tücsköket ősszel már nem hallhatjuk, de a legelőkön, napsütötte domboldalakon továbbra is megfigyelhetjük őket. Sütkéreznek kis alagútjuk bejárata előtt, ám ha közelebb lépünk, gyorsan a harminc-negyven centiméter mély üregbe menekülnek. Nem véletlenül féltlenek, mert a pólingok és a sereglők sokat elpusztítanak közülük. Az előbbieket hosszú csőrükkel még a lyukból is kiemelik a kissé elmélázó rovar. Szeptemberben a legelőkön gyakran élnek körül a jókora szemölcssevő szöcske, a szőlőkertek tökéi között vagy az elhagyott kőbányákban pedig a kékszárnú sáskával találkozhatunk. A sáskák néhány faja kora őszi napokon is ciripel. A pirregő tücsök kissé bánatosnak hangzó muzsikája talán a nyarat siratja.

Sch. E.

Pirregő tücsök

Kékszárnú sáska

Új majomfajt fedeztek fel

Kutatók egy csoportja eddig ismeretlen majomfajt azonosított Kolumbia erdeiben. A felfedezés rávilágított, hogy még mindig lehetnek ismeretlen főemlősfajok a világ esőerdőiben.

A Conservation International nevű természetvédő szervezet a napokban jelentette be az új felfedezést. A szervezet anyagiilag támogatja a kutatást a kolumbiai esőerdőkben. A Kolumbiai Állami Egyetem szakemberei az új faj 13 csoportját fedezték fel, amelyeket Caqueta titi majomnak neveztek el, mivel a perui határnál fekvő Caqueta államban találtak rájuk.

A szakemberek kiemelték, hogy az új faj kihalófélben van. Számításaik szerint jelenleg kevesebb mint 250 ilyen majom él, és az erdőirtás veszélyezteti jelenlegi élőhelyüket. A kabócamajomformákhoz tartozó új faj, tudományos nevén Callicebus caquetensis, macska nagyságú és szürkésbarna szőre van. Az állatok különlegessége, hogy nincs fehér csík a homlokukon, ami a többi kabócamajomnál tipikus.

Kutatók szerint az állatok monogámok, ami különlegesség a majmok között, de gyakori a kabócamajmoknál, és általában évente csak egy kölyköt szülnek. Híváshangjaik komplikáltak, és többnyire négyes csoportokban mozognak az erdőben. Juan Mayer, Kolumbia korábbi környezetvédelmi minisztere közölte, hogy a térségbeli erdőirtások miatt az állatok élőhelyének megmentése érdekében hatalmas erőfeszítések szükségesek.

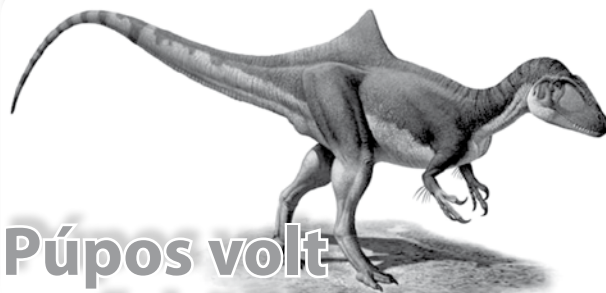
A kabócamajmok fontos szerepet játszanak az erdőben, magokat szórnak szét, növényeket poroznak be, így segítenek az erdő regenerálódásában. Az új majomfaj azért fontos, mert egyértelműen mutatja, hogy a világ esőerdőiben még több, eddig fel nem fedezett főemlős is élhet.

Macska neveli a mókust

Érdekes eset történt Ohio államban: egy nő egy magára maradt mókuskölyköt talált az udvarában, amit most a macskája nevelget. A kölyök minden bizonnyal leesett a Wilmet városában élő Lisa Reichel udvarában álló juharfáról. A nő felhívta a helyi vadvédelmi szervezetet, akik jelezték, hogy a mókus egyedül valószínűleg nem fog életben maradni.

A Canton Repository nevű ohioi lap tudósítása szerint Reichel először szemcseppentővel próbálta etetni az árván maradt kölyköt, de vagy a tápszer nem volt megfelelő, vagy a módszer nem vált be. Ekkor jutott eszébe, hogy a macskája talán segíthetne a probléma megoldásában. A Jingle névre hallgató cica épp egy hete adott életet egy alomnyi kölyöknek. „Azt gondoltam, talán ha odacsempésem valahogy a mókust a kismacskák közé, esetleg tud majd szopni valamennyit” – nyilatkozta Reichel.

ÁLLATKIRAKAT

Púpos volt az őshüllőfaj

Jókora púpot hordott a hátán az a dinoszaurusz, amelyre Spanyolországban bukkantak. A lelet nagyon értékes, szinte egy teljes csontvázról van szó.

A kutatók feltételezése szerint a legalább 40 centiméter magaságú púpot a húsevő állat fajtársaival való kommunikációra is használhatta.

A felfedező Francisco Ortega szerint – aki a Concavenator corcovatus elnevezést adta a dinoszauruszoknak – a púp a zsír tárolására szolgálhatott, vagy az állat testhőmérsékletének szabályozására, de az is lehetséges, hogy az egymástól való megkülönböztetésre, esetleg egymással való kommunikációra szolgált. Mindez azonban egyelőre spekuláció – hangsúlyozta.

A 6,1 méter hosszú, kétlábú dinoszaurusz mintegy 125 millió éve élt. A felfedezést a brit Nature tudományos magazinban ismertetik a kutatók, akik szerint ez az eddig ismert legteljesebb, húsevő dinoszaurusztól származó csontváz.

Ortega úgy véli, hogy bár ez az egyetlen ilyen jellegű maradvány, nem egyedi deformitásról van szó, sokkal inkább a dinoszauruszok új fajáról.

A húsevő dinoszaurusz karjain bütykök voltak, amelyek tollkezdeménynek tűnnek. Ortega szerint ez újabb bizonyíték a korai teropodok (húsevők) és a madarak közti kapcsolatra.

Az ötlet bevált, Jingle ugyanúgy nyalogatja, eteti és gondozza a kis árvát, mint a saját kölykeit. Szakértők azonban arra figyelmeztetnek, hogy a mókusra nézve nagyon veszélyes ez a segítség. Stephon Echague, egy vadállatokkal foglalkozó rehabilitációs központ vezetője szerint a mókuskölyök saját anyjaként azonosítja a macskát, ami nem lesz éppen előnyös rá nézve. Ugyanis így barátként kezeli majd a macskákat, ahogy cseperedik, és egyáltalán nem fog tartani tőlük. Ez pedig az életébe kerülhet, hiszen a macskák remek vadászok, akik a mókusokat is előszeretettel veszik fel az étlapjukra, ha el tudják csípni őket. Kulcsfontosságú tehát, hogy a kölyök mielőbb az igazi fajtársa közé kerüljön, és rájöjjön, hogy ő maga is mókus.

HOROG

Kisszájú buffaló

Ictiobus bubalus (Rafinesque, 1818)

Ismertetőjegyek. Nyújtott testű, viszonylag magas hátú, oldalról lapított hal. Kúp alakú feje a testhez képest kicsi, a szeme közepes méretű. Alsó állású, aránylag kicsiny száját húsos ajkak szegélyezik, de bajuszszálakat nem visel. A felső állkapocs hossza kisebb az orr hosszánál. Az idősebb példányok tarkójátéka kiemelkedő. Hosszú hátúszóját 25–31, az anális úszóját 9–11 úszósugár merevíti. Hasúszói nagyjából a hátúszó kezdetével egy vonalban erednek, hátrasímitott anális úszója eléri a farokúszó tövét. Farokúszója enyhén bemetszett. Pikkelyei nagyok, számuk az oldalvonal mentén 36–39. A hosszanti pikkelysorok száma az oldalvonal fölött 7–8, alatta 6–7. Testszíne egyetlen őshonos halunkéhoz sem hasonlít igazán. A háta bronzosan fénylő sötétebb olívdzöld, az oldala világosabb olívdzöld, hasa sárgásfehér. Úszonyai sötétek, színük zöldesszürke. A kifejlett példányok testhossza elérheti a fél métert.

Hasonló fajok. Leginkább a pontyhoz hasonlít, de annak bajuszszálai vannak, és az anális úszója hátrasímitva nem éri el a farokúszó tövét. A széles kárásznak és az ezüstkárásznak ugyan nincs bajusza, de hátúszójukat 24-nél kevesebb sugár támasztja. A faj azonosítását az élő példányok jellegzetes testszíne is segíti.

Környezet. Őshazájában a kisszájú buffaló a nagyobb folyók vízzel borított árterein, a holtágakban és mellékágakban, valamint víztározókban és csatornáknak él.

Táplálék. Fiatal korban főként zooplanktonnal él, de valamennyi algát is fogyaszt. A kifejlett példányok tápláléka különféle vízi gerinctelenekkel, elsősorban csigákkal, kagylókkal, rákokkal és rovarokkal, valamint növényi hajtásokkal egészül ki.

Szaporodás. Ívása 19–27 fokos vízhőmérséklet mellett következik be, és áprilistól szeptemberig tarthat. Többnyire az áradások által elöntött területek szárazföldi növényzetére ívik. A nőtények kétévesen, a hímek már egyéves korukban ivarérettek. Az ikrások által érlelt ikra mennyisége a testtömegtől függően többnyire 100–300 ezer között változik. A lerakott ikra megtermékenyítésében több hím is részt vehet.

Elterjedés. Eredetileg Észak-Amerika folyóiban, holtágaiban és tavaiban él, elterjedési területe Mexikótól a Jeges-tenger medencéjéig tart. Megtalálható a Mississippi folyó medencéjében és a Michigan-tó vízgyűjtő területén. Előbb a volt Szovjetunió területére telepítették be, majd az ott nevelt állományból jutott el Magyarországra. Először kísérleti céllal az 1970-es évek elején került a szarvasi Haltenyésztési Kutató Intézetbe, ahol halastavakban jelenleg is tartják. Természetes vizekben csak véletlenül kijutó példányai fordulhatnak elő, a Vajdaság területén egyelőre nem észlelték.

Harka Ákos-Sallai Zoltán:
Magyarország halfaunája című könyve nyomán

Horgászverseny Szenttamáson

A szenttamási csatornaparton a versenyzők nagy izgalommal készültek. Rengeteg felszerelést, etetőanyagot meg csalt cipeltek le a vízpartra.

Az első bírói sípszóra elkezdtek etetni. Az ököl nagyságú etetőgombócok repültek a vízbe akár a bombák, és hangzavar lett a nagy csobbanásoktól. Ez öt percig tartott, majd valamennyien megragadták a horgászbót, és nekiálltak a horgászásnak.

Volt, amelyik rövid bottal partközben horgászott, míg mások nagyon hosszú rakósokat használtak. Hogy azokkal milyen sokat kell ügyeskedni! Hamarosan horogra akadt az első hal. Egy természetes dévér. A versenyzők többsége kezdetben csak kisebb halakat fogott, idővel azonban az etetőanyagon nagyobb halak is megjelentek.

Ekkor eleredt az eső. Rövid ideig esett, elállt, majd újakezdte.

A versenyzők folyamatosan dolgoztak. Etettek, bevágtak, szakoltak, újraetettek. Meg mérgeledtek, amikor nagyobb hal szabadult a horgukról. Ahogy múlt az idő, úgy teltek a haltartók is.

Vártam a verseny végét, mert kíváncsi voltam, mennyi halat tudnak fogni a harcedzett versenyzők. Az győztes 9,58, a második 8,65, a harmadik pedig 8,11 kilót fogott. Szép teljesítmény rövid idő alatt.

Tójtán Arnold, Szenttamás

Vendégshalak

Ismét egy olyan halfajt mutatunk be, amely tájainkon nem őshonos. A kisszájú buffaló egyike azon fajoknak, amelyeket halgazdasági tenyésztés céljával hoztak távoli vidékekről. A haltenyésztők azért folyamodnak ilyen megoldásokhoz, mert vizeikben gyakran jelentkeznek olyan táplálékcsoportok, amelyekkel a meglevő halállomány nem tud mit kezdeni. Ezért olyan fajokat hoznak, amely azt értékesíteni tudja. Ennek elsődlegesen gazdasági okai vannak.

Amíg a telepített fajok a halgazdaságok vizeiben vannak, addig semmi gond velük. Teszik a dolgukat, és eszik, amit nekik szántak. A gubancok akkor keletkeznek, amikor ezek a halak valami módon kimenekülnek a tórendszerből, és nyílt vizekbe kerülnek. Ha elegendő számban menekülnek el, megtörténhet – és ez a múltban sokszor meg is történt –, hogy szaporodni kezdenek. Ennek következtében úgynevezett önfenntartó állományokat alakítanak ki. Ez azt jelenti, hogy az ember közbeavatkozása nélkül is fennmaradhatnak. És ez nem jó!

A tájidegen fajok rendszerint rossz hatással vannak az őshonos halaink állományára. Eleszik előlük a táplálékot, támadják ivadékaikat, elveszik életterüket...

A kisszájú buffaló ez alól kivételnek látszik, hiszen csak nagyon meleg vízben képes ivni. De! Mindig számolni kell az élőlények alkalmazkodóképességével

Október 7.

Amália, Márk, Mária, Márkus, Szergiusz, Bekény, Engelbert, Gerold, Rodion és Vendelina napja.

Amália: Germán eredetű név, az Amal-kezdettű germán női nevek önállósult, német becéző rövidülése. Jelentése: az Amálok, gót királyi család nevéből való, védelem.

Szergiusz: Latin eredetű név, római nemzetségnévből származik. Jelentése: megőrző, gondozó, felügyelő, felvigyázó.

1956. X. 7. – 54 éve történt

69 éves korában meghalt Clarence Birdseye amerikai üzletember, aki bebizonyította, hogy az ételt nagyon alacsony hőmérsékleten kell tartani ahhoz, hogy ehető maradjon.

1931. X. 7. – 79 éve történt

Rochester-ben, a Kodak központi laborjában először készítettek infravörös fénnel fényképet. Ezzel megalapozták a „láthatatlan” fénnel (az emberi szem által vaksötétként érzékelt közegben) végzett fényképezést. Ma már szinte bármely hullámtartományban készülnek (különleges elektronikus kamerákkal) fényképek, amit többek között a Föld világűrbeli történő megfigyelésénél alkalmaznak.

Október 8.

Koppány, Mária, Bettina, Brigitta, Dömötör, Benedikta, Demeter, Gitta, Pelágia, Pelágiusz, Semjén, Simeon és Gerjén napja.

Koppány: Török, magyar eredetű név, régi magyar személynév, István király ellen lázadó főúrnak a neve. Jelentése: méltóságnév, nagy, győzelmes, erős, magas.

Pelágia: Görög latin eredetű név. Jelentése: tengerész, tengeri utazó.

1896. X. 8. – 114 éve történt

A Magyarok Nagyasszonyának ünnepe. A hagyomány szerint Szent István

király halála előtt Szűz Mária oltalmába ajánlotta koronáját és országát. Őseink ezt a felajánlást szent örökségként adták át nemzedékről nemzedékre. 1980-ban II. János Pál pápa ezen a napon szentelte fel a Szent Péter-bazilika altéplomában az új magyar kápolnát, a Magyarok Nagyasszonya tiszteletére.

1912. X. 8. – 98 éve történt

Bulgária, Szerbia, Görögország és Montenegró megindította az első Balkán-háborút Törökország ellen. Bulgária és Szerbia egyezséget kötött Törökország balkáni uralmának teljes megszüntetésére, Macedónia, Trákia és Albánia annektálására. A II. Miklós cár által támogatott Balkán Szövetséghez csatlakozott Görögország és Montenegró is. A cár, mint a szláv nyelvű és görögkeleti vallású népek védelmezője, a pánszlávizmus jelszavával a hatalmának növekedését remélte attól, ha a Török Birodalmat sikerül kiszorítania a Balkánról.

Október 9.

Dénés, Ábrahám, Elemér, Andor, Ábris, Günter, Ibrány, Velmira és Rusztem napja.

Dénés: Görög eredetű név, a Dionüsziosz névből származik. Jelentése: Dionüszosznak ajánlott. A görög mitológiában Dionüszosz a bor és a szőlő istene.

Elemér: Bizonytalan eredetű régi magyar személynév. Régebbi formája: Ilmer. Mai alakjában Vörösmarty Mihály és Jókai Mór újította fel. Származtatják a szláv Velimir névből (elemeinek jelentése: nagy + béke), illetve a germán Elmar névből is (jelentése: nemes + híres), de elképzelhető, hogy finn eredetű. Jelentése: valaminek az eleje, vezetője.

1874. X. 9. – 136 éve történt

Postai világnap. 1874. október 9-én alapították az Általános Postaegyesületet, melyet később Egyetemes Postaegyesületnek neveztek. Az egyesület a nemzetközi postaszolgálat összehangolása, továbbfejlesztése érdekében jött létre. 1948-tól az ENSZ szakosított intézménye, jelenleg több mint 160 ország a tagja.

1967. X. 9. – 43 éve történt

A bolíviai La Higueában kivégezték (a hivatalos jelentés szerint belehalt sérüléseibe) a 39 éves Ernesto „Che” Guevara de la Sernát, aki a harmadik világ forradalmáinak példaképe, az imperializmus és az elnyomás ellen folytatott harc egyik kiemelkedő vezetője volt.

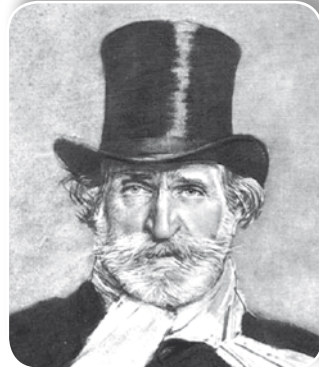
Október 10.

Gedeon, Leó, Dániel, Sámuel, Hajna, Lajos, Ferenc, Bendegúz és Leon napja.

Gedeon: Héber eredetű bibliai név. Jelentése: kétélű kard, kardforgató, sebzett kezű, romboló, pusztító, harcos, vágó.

Leon: A görög Leo- kezdetű nevek becéző formája. Jelentése: oroszlán.

1813. X. 10 – 197 éve történt

Le Roncoléban megszületett Giuseppe Verdi olasz zeneszerző, korának legtöbbet játszott operaszerzője, akinek legkiemelkedőbb művei: Othello, Falstaff.

1976. X. 10. – 34 éve történt

A 98 éves görög Dimitrion Yordanis lefutotta a maratoni távot 7 óra 33 perc alatt, így ő lett a legidősebb ember, aki valaha végigfutotta ezt a versenyt. A maratoni 42 195 m távú futóverseny. A táv teljesítése sokak szerint emberfeletti erőbefektetést jelent, ezért e sportág a kitartás egyik szimbólumává vált.

Október 11.

Brigitta, Tódor, Sándor, Csanád, Mária, Brúnó, Celina, Csák és Germán napja.

Brigitta: Régi ír eredetű név. Jelentése: erős, erényes, magasztos.

Celina: A név eredetére vonatkozóan több feltevés is ismeretes. Egyik szerint a Marcellina és a Szelina nevek egybeesése. Más magyarázat szerint a Celeszta névvel rokon. Más feltevés szerint a Marcellina angol becézője is.

1980. X. 11. – 30 éve történt

Leonyid Popov és Valerij Rjumin szovjet űrhajósok világrekordot állítottak fel: 184 napot töltöttek az űrben.

1889. X. 11. – 121 éve történt

A London melletti Sale-ben 70 éves korában meghalt James Prescott Joule angol fizikus, aki 1840-ben meghatá-

rozta az elektromos vezető által keltett hő nagyságát, 1843-ban megfogalmazta a Joule-féle hőelméletet.

Október 12.

Miksa, Rezső, Szerafina napja.

Miksa: A Miklós régi magyar becézőjéből önállósult, lehet a Mikhál névnek a becézője is. Később, eredetétől függetlenül a Maximilián magyarítására használták.

Szerafina: Héber, német eredetű név, a Szeráf férfinév női párja. Jelentése: tündöklő, nemes.

1492. X. 12. – 518 éve történt

Kolumbusz Kristóf genovai tengerész felfedezte Amerikát. Az utazáshoz kasztíliai Izabella királynő bocsátott három hajót a rendelkezésére. Kolumbusz nyugat felé haladva (Toscanelli 1474. évi térképe alapján) Indiába akart eljutni, hogy a luxuscikkek keleti kereskedelmét megszerezze Velence elől.

1935. X. 12. – 75 éve történt

Luciano Pavarotti (Modena, 1935. október 12. – Modena, 2007. szeptember 6.) olasz operaénekes, a Három Tenor egyike, minden idők egyik legnagyobb sztártenorja. 1990-ben állt össze Három Tenor Plácido Domingo, José Carreras és Pavarotti részvételével. Pavarotti nagyszabású szabadtéri koncerteket tartott, mivel szándékában állt, hogy a legszebb áriákból és a legnépszerűbb dalokból összeállított műsorával azokhoz is szólhasson, akik amúgy nem tudnak, nem akarnak operaházakba járni. 1991-ben 150 ezer néző előtt lépett fel a londoni Hyde Parkban, két évvel később pedig félmilliónál is többen hallgatták New Yorkban, a Central Parkban, de énekelt az Eiffel-torony lábánál is, 300 ezer néző előtt...

Október 13.

Ede, Kálmán, Teofil, Jakab és Fatime napja.

Kálmán: Török, magyar eredetű név, régi magyar személynév. Jelentése: maradék, életben maradt.

Teofil: Görög eredetű név. Jelentése: Isten kedveltje vagy Istent kedvelő, Isten barátja.

1942. X. 13. – 68 éve történt

Megszületett Paul (Frederic) Simon, a Simon és Garfunkel duó tagja.

1983. X. 13. – 27 éve történt

Amerikában (Chicagóban) bemutatták az első, kereskedelmi forgalomba szánt mobiltelefonokat. A kb. egykilós Motorola DynaTAC 8000X beceneve téglá (brick) volt, nem ok nélkül...

LEXIKON

NEVEM: **Gyalog Szabrina.**
 BECENEVEM: Szabrina.
 CÍMEM, TELEFONSZÁMOM: 24430 Ada, Július 7. u. 8.; 060/13-80-531.
 SULIM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly iskola, 5. b.
 OSZTÁLYFŐNÖK: Bacsai Dávid.
 ALSÓS TANÍTÓIM: Szügyi Livia, Berta Rózsa.
 AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE: Elnök: Vastag Nikolett, titkár: Lehoczki Anna, pénztáros: Bács Ágnes és Szécsényi Kata.
 KEDVENC TANTÁRGYAIM: Német, matek, magyar, földrajz, rajz.
 AMI NEHEZEN MEGY: Műszaki.
 KEDVENC TANÁRAIM: Ambrusi Éva, Szabó Anikó.
 KEDVENC OLDALAM A JÓ PAJTÁSBAN: Vicckupac.
 KEDVENC KÖNYVEM: High School Micikel.
 HOBBIM: Karate.

KEDVENC FILMEM: Jóban Rosszban.
 KEDVENC SPORTOM: Úszás.
 KEDVENC EGYÜTTESEM: Tankcsapda.
 KEDVENC DALOM: Ülj le mellém, valamit mondok.
 KEDVENC SZÍNÉSZEM, SZÍNÉSZNŐM: Nincs.
 KEDVENC SZÍNEIM: Fekete, lila, fehér, kék.
 KEDVENC ÉVSZAKAIM: Nyár, tél.
 KEDVENC ÉTELEIM, ITALAIM: Pizza, hamburger, burek, kóla, Sevenap, Mirinda, Ice tea.
 MIT TUDOK FŐZNI, ELKÉSZÍTENI: Leves, palacsinta, pizza, tea.
 KEDVENC ÁLLATOM: Kutya, Max a neve.
 MI LESZEK, HA NAGY LESZEK? Sebész.
 NO ÉS A SZERELEM? Van! De a nevét nem árulhatom el. Levelezőtársat keresek!

NEVEM: **Szécsényi Kata.**
 BECENEVEM: Kata.
 CÍMEM, TELEFONSZÁMOM: 24430 Ada, Szeles József u. 13.
 SULIM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly iskola, 5. b.
 OSZTÁLYFŐNÖMÖK: Bacsai Dávid.
 ALSÓS TANÍTÓIM: Berta Rózsa, Apró Zsófia, Gergely Antal, Szügyi Livia.
 AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE: Elnök: Vastag Nikolett, titkár: Lehoczki Anna, pénztáros: Szécsényi Kata és Bács Ágnes.
 KEDVENC TANTÁRGYAIM: Rajz, torna, földrajz.
 AMI NEHEZEN MEGY: Nincs.
 KEDVENC TANÁRAIM: Máriás Valéria, Pesznyák Erika, Mátity Ilona.
 KEDVENC OLDALAM A JÓ PAJTÁSBAN: Vicckupac.

KEDVENC KÖNYVEM: Zsó titkos barátnője, író: Joachim Friedrich.
 HOBBIM: Úszás, görkorsolya.
 KEDVENC FILMEM: Barátok közt.
 KEDVENC SPORTOM: Úszás.
 KEDVENC DALOM: Selena Gomez: Naturaly.
 SZÍNÉSZEM, SZÍNÉSZNŐM: Selena Gomez, Keshia.
 KEDVENC SZÍNEIM: Zöld, narancssárga, citromsárga.
 KEDVENC ÉVSZAKOM: Nyár.
 KEDVENC ÉTELEM, ITALOM: Narancs, Schweppes.
 MIT TUDOK KÉSZÍTENI: Gyümölcssalátát.
 KEDVENC ÁLLATAIM: Macska, Pajkó.
 MI LESZEK, HA NAGY LESZEK: Tanár vagy fodrász.
 NO ÉS A SZERELEM? Van, hogy ki, titok!!!
 Levelezőtársat keresek!

NEVEM: **Rind Roland.**
 BECENEVEM: Roli.
 CÍMEM: 24430 Ada, Varga János u. 16.
 SULIM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly iskola, 5. c.
 OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Pesznyák Erika.
 ALSÓS ANÍTÓIM: Ürményi Erika, Barna Helga.
 AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE: Elnök: Raffai Balázs, titkár: Csuvik Sarolta, pénztáros: Horvát Aliz.
 KEDVENC TANTÁRGYAIM: Torna, biológia.

AMI NEHEZEN MEGY: Zene.
 KEDVENC TANÁRAIM: Pesznyák Erika, Máriás Valéria, Király Attila, Matić Ilona, Sípos Oszkár.
 KEDVENC OLDALAM A JÓ PAJTÁSBAN: Vicckupac.
 KEDVENC KÖNYVEM: Robinson Crusoe.
 HOBBIM: Kézilabda, foci, pecázás, tenisz.
 KEDVENC FILMEM: Barátok közt.
 EGYÜTTESEM: Nincs.
 KEDVENC DALOM: Shakira: Waka Waka.

SZÍNÉSZEM, SZÍNÉSZNŐM: Nincs.
 KEDVENC SZÍNEIM: Mindegyik.
 KEDVENC ÉVSZAKAIM: Tavasz, nyár, ősz, tél.
 KEDVENC ÉTELEM, ITALOM: Mindent szeretek, üdítő.
 MIT TUDOK FŐZNI, KÉSZÍTENI: Pizza, kávé.
 KEDVENC ÁLLATAIM: Kutya, papagáj.
 MI LESZEK, HA NAGY LESZEK: Kertész.
 NO ÉS A SZERELEM? Nincs.
 Levelezőtársat keresek!

A magyar népmese napja

Öbecsén minden évben népmesemondó versennyel emlékeznek a Népkönyvtárban a magyar népmese napjára.

Szeptember 23-án tartották meg az elődöntőt, hogy majd 30-án, Bendek Elek születésnapján a község területén versenyzők közül a legjobbak lépjenek föl. Sok szép mese előadásában gyönyörködhetett, aki elment. Hallhattuk Benedek Elek meséit: A kőlevest, A három kívánságot, Az őzhúst, A királyfi nyulait, A bujdosó macskát, A szárnyas királyfit...

Az elődöntőn az öbecsei általános iskolások vettek részt.

A 2. és 3. osztályosok közül 1. Živkov Anričin Klementina (Sever Đurkić iskola), 2. Kovács Emese (Samu Mihály iskola), 3. Károlyi Áron (Petőfi Sándor iskola), s különdíjat érdemelt Bozsóki

Nina (Sever Đurkić iskola). A 4. és 5. osztályosok kategóriájában 1. Kiskomáromi Zsombor (Petőfi Sándor iskola), 2. Bezeg Bettina (Sever Đurkić iskola), 3. Selymes Virág (Petőfi Sándor iskola), különdíjat kapott Vécsi Gabriella (Samu Mihály iskola).

A 6. és 7. osztályosok közül 1. Csernyák Hunor (Petőfi Sándor iskola), 2. Koós Csilla (Zdravko Gložanski iskola), 3. Magyar Zsófia (Samu Mihály iskola). Különdíjjal jutalmazták: Kéring Karinát (Petőfi Sándor iskola).

A díjazottak könyvjutalmat s díszoklevelet kaptak. Gratulálunk!

Koncz Erzsébet

Az EmArt Műhely két leányzója sikeresen szerepelt a lengyelországi Lubin városában meghirdetett nemzetközi rajzpályázaton. Meseillusztrációjáért díjban részesült Jaksa Viktória, míg Korsós Karolina alkotása különdíjas lett. Az értékes rajzfelszerelés mellé egyedi oklevél is járt – a lányok saját alkotása volt rányomtatva.

EMI

Karolina

Viktória

RÜGYFAKADÁS

Délutáni séta

A Tisza-part nyüzsgő a sétáló szerelmes pároktól, kisebb baráti társaságoktól, boldog családoktól. Az egyik padon egy fiatal pár üldögél. A fiú végigsimítja a lány vörös haját, majd egy puszit nyom az arcára. Elszalad előttük egy szőke kislány. Megbotlik, és elesik. Sírni kezd. A szülei odasietnek. Az apja felemeli, megsimogatja, anyja megpuszítja, és folytatják útjukat.

A tömegben feltűnik Lea is, bal oldalán a barátnőjével. Mindig ő megy jobbról. Így szokták meg. Mint általában, most is tarka ruhába öltözött. Piros, sárga, zöld, lila. Akár egy papagáj, de szereti a színeket. Jobb kedvre deríti, ha ilyet viselhet. Vállig erő haját a szél összekócolja.

A szokásos témákról beszélgetnek. Zenéről, fiúkról, az őket körülvevő emberekről. A barátnő belekezd egy mondatba, de Lea észrevétlenül oldalba böki a barátnőt, aki valamit mormog magában, aztán a témát a legújabb zeneszámmra tereli. Továbbhaladva sok ismerőssel találkoznak. Némelyikkel cseverészni is megállnak. Lea útközben folyton a körmét rágja, vagy ha éppen nem, kezét a farzsebébe csúsztatja. Rágózik. Folyton ezt csinálja, hacsakn teheti. Megpillant egy fiú társaságot. Elpirul. Tekintete messziről összetalálkozik egy barna fiúval. Integet és mosolyog. A fiú bólint.

A barátnője kuncog és a fejét csóválja. Ő szúrós tekintetét barátnőjére szegezi, de megpillantva annak sunyi mosolyát, kitor belőle a nevetés. Mindketten nevetnek.

Előveszi a mobilját, amit mindig mindenhol magával visz. A mosolyt komolyság váltja fel. Már ennyi az idő! Huszonöt perc múlva táncpróbán kell lennie. Szétszórta. Tisztában van vele.

Hazafelé indulnak. Sietnek, de hiába. Megint elkésik...

Péter Lea, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Ez vagyok én

Nevem Pap Iván. Tíz éves vagyok. Szabadkán születtem. A Jovan Jovanović Zmaj iskola 4. c osztályos tanulója vagyok. Szabadkán lakom a szüleimmel, testvéremmel egy kertes házban.

Magasságom 145 cm, szemem színe barna, hajam sötétszőke. Könnyen barátkozom, így az iskolában és azon kívül is sok barátom van. Vidám a természetem. A barátaimat szoktam felvidítani, ha szomorúak. Tele vagyok energiával, én fáradok ki utoljára a családban. Érzékeny vagyok, könnyen megbántódom, de természetemnél fogva gyorsan túleszem magam rajta. Szeretek beszélni, ezért otthon meg az iskolában is megkérnek, hogy hallgassak már egy picit. A szüleim már kiskoromban észrevették, hogy jó a ritmusérzésem. Beirattak a zenedébe. A szaxofont választottam hangszerként. Szerintem jó választás volt. Már több koncerten és versenyen vettem részt. Szeretek barkácsolni is, apának szoktam segíteni a munkában. Imádom a spagettit és a csirkepaprikást, ennek elkészítésében anyának szoktam segíteni.

Ez vagyok én. Remélem mások is ilyennek látnak.

Pap Iván, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Ha belenézek a tükörbe

Ha belenézek a tükörbe, visszamosolyog rám az arcképem.

Kicsi korom óta szinte nem változtam semmit, mert a tükörből ugyanaz a kislány pillant vissza rám, mint aki a gyerekkori képeken látható. Kamaszkorban mégis a legtöbb problémát a külsőnk jelenti. Kezdem talán a hajammal. A hajam látszólag szépnek tűnik, mint a rajzfilmekben a Barbie babáknak, de mégis úgy néz ki, mint a szénakazal, amolyan orosz lánsörényre hasonlít. Mindig lehetetlenül áll. Ha összefogom, nem jó, sőt förtelmes! Szóval a hajammal káosz van. Az arcomat szeplők borítják, de szerencsére nem az egész felületet. Az orrom az arcomhoz képest hosszúnak tűnik, nekem. Az a legidegesítőbb, hogy pont a közepén, az orrom hegyén egy szeplőcske tündököl, és az még zavaróbb, hogy ezt sehogyan sem lehet eltüntetni. A szájam még jó is lenne, az tetszene, ha tudnám használni. Előfordul néha, hogy egy épkezláb mondat sem jön ki rajta, csak mágások, hebegések. A tükörből egy szempár pislog vissza a valóságba, és néz, mint a kis bambi, ha megijed. A szemöldökömmel sincs semmi gond, csak annyi, hogy kissé sűrűek a szálak. Van még egy zavaró tényező, mégpedig az, hogy alacsony vagyok és – a szüleim szerint – sovány. Kicsi koromban duci voltam, most pedig megváltozott a helyzet. A hátamat igyekszem kihúzni, hogy ne legyen görbe, de nem megy, mindig meggörnyedek. A fejem gömbölykés alakú, és még áll a nyakamon. Belsőleg én amolyan csendben ülő típus vagyok, nem szeretek hangoskodni. Nem szeretek káromkodni, csúnya szavakat használni, de néha kicsúszik a számon. Sértődékeny vagyok, de igyekszem ezen változtatni, mert zavar.

Próbálom megszeretni magamat, mivel a külsőmon nemigen lehet változtatni, ilyenre teremtett az isten, a belsőmet illetően tudnék változtatni, sőt igyekszem is.

Guzsvány Anna, 7. osztály, József Attila iskola, Bácskertes

Amikor beszélek

*Amikor beszélek, akkor
mindenki hallgat:
a szellő, a madarak s
mindenki más.*

*Kimondtam életem
legeslegelső szavát, hogy
mama, azután jöttek
a szép, értelmes, szívből
jövő hosszas beszélgetések.*

*Amikor beszélek, akkor
jól érzem magam, de
nem hangosan, csak magamban.
Ezért is vagyok én néha
ilyen csendes.*

Lakatos Szonya, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

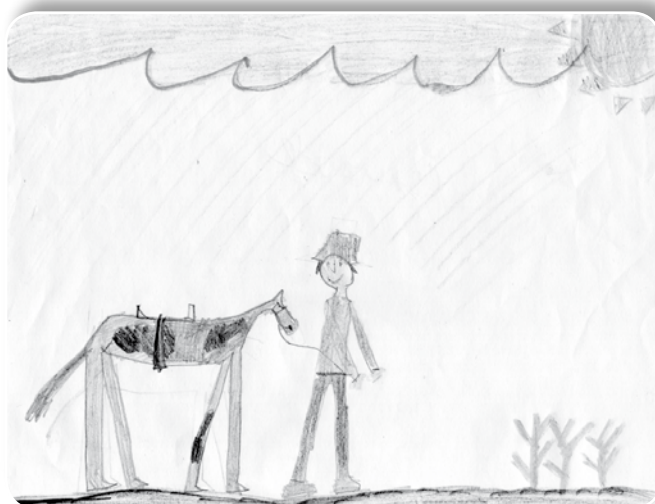
Felnőttem?

Rólam aligha lehet elmondani, hogy felnőtt. Hisz vannak olyanok is, akiknek még húszévesen sem nő be a fejük lágya. De végül is azt büszkén mondhatom, hogy megkomolyodtam.

Mostanában még többet foglalkozom tanulással és a kötelezettségeimmel. Érdekel mások véleménye, viszont nem hagyom annyiban a dolgokat, ha nem azt mondogatják: „Kezd felnőni a lányunk.” Én ilyenkor nagyon örülök, hisz ritkán kapok dicséretet, főleg édesapámtól. Ő mindig poénokkal céloz dolgokra, de nekem ritkán van kedvem a vicceit hallgatni. Már az iskolában sem nevetgélek annyit órakon, mint régebben. A második félévet komolyabban veszem, ilyenkor bekeményítek. Ez általában a jegyeimen is meglátszik. Gyakrabban teszek olyan dolgokat, amit eddig szinte sose tettem. Például megnézem a híradót, elolvasom a horoszkópot, s komolyabb regényeket is olvasok. Lali, a bátyám minden hétvégén hazajön, s rengeteg könyvet hoz nekem, amit leg többször öt-hat nap alatt elolvasok. Bizony jólesik a szüleim dicsérete, de az nagyon nem, ha „leégetnek”. Ez főleg nagyobb társaságban fordul elő. Ritkán ülök ki közéjük, de akkor is kárnak. Azt szokták a fejemhez vágni, hogy még mindig olyan gyerekszerű vagyok, mint régebben. Ha meg beleszólok ebbe-abba, akkor meg ezt: „Nem érted te még a felnőttek gondjait, bajait, sem a gondolkodásukat.” No, ez igaz. Most akkor megváltoztam vagy sem? Nem értem. De azt is észrevettem, hogy néha a felnőttek sem értik az élet rendjét, ők is gyerekesen viselkednek olykor. Amiket látok s hallok, én inkább úgy vagyok vele, hogy nem akarok felnőni.

De ez az élet rendje. Egyszer mindenki felnő. S akkor más szemmel látja a világot s az életet.

Körmöci Laura, 7. osztály, J. J. Zmaj iskola, Martonos

Hajagos Dávid csantavéri tanuló rajza

Naplórészlet

Reggel nehezen kászálódtam ki az ágyból. Éjjel szinte semmit sem aludtam a fogfájásom miatt. Úgy éreztem, mintha valaki túél szurkálta volna a fájós fogamat. Ma mulasztottam néhány órát, mivel a fogorvoshoz mentem. Édesanyám keltett. Kimentem a fürdőszobába fogat mosni. A fájós fogamat hagytam utoljára, mert féltem a fájdalomtól. Amikor hozzáértem a fogkefével ahhoz a bizonyos foghoz, úgy éreztem magam, mintha azonnal elégne a szám. Tüzelt a fogam, ezért ledobtam a fogkefét.

Útban az orvos felé a szám még mindig nem volt a megfelelő hőmérsékleten. Próbáltam nyugton maradni, csak a naplót írtam. Édesanyám a volán mögül faggatott, hogy mit írok a naplómba. Nem érti meg, hogy ez az én titkom, és azt, hogy ez nekem sokat jelent. Ezzel nagyon felbosszantott, de nem szóltam semmit, nem érdemes, mert úgyis neki lesz igaza.

Sajnos az orvosnál nem írhattam semmit. Ezt már a kezelés után írom. Az arcom jobb féltekéje körülbelül háromszor akkora, mint a bal párja. Ez annak az eredménye, hogy egy zöldruhás nővérke két injekciót szúrt belém. Azt mondják, hogy a zöld szín nyugtató hatású, hát én ezzel most nem értek egyet. Amikor megláttam a nővért, összerándult a gyomrom. Legszívesebben kiugrottam volna a székből. Ezek után már nem érdekelt az orvos furkálása. Nem éreztem semmit. Hátradőltem, és próbáltam valami szépre gondolni, de ez nehéz volt. Csak arra tudtam gondolni, hogy mikor hagyja már abba. Nem a fájdalom miatt, hanem azért, mert elég rossz érzés, ha valaki a számban kotorászik. Ezen a napon megfogadtam, hogy nem leszek fogorvos.

Ez nem lehet igaz! Hazaérkezésünk óta (tíz óra!) eddig, azaz négyig aludtam. Az arcom már lelappadt, de anya rá akart tenni még egy hidegvizes borogatást. Most nem kívánom ezt! Nem kell! Már lelappadt, bár én még egy jól megtermett görögdiinnyének érzem.

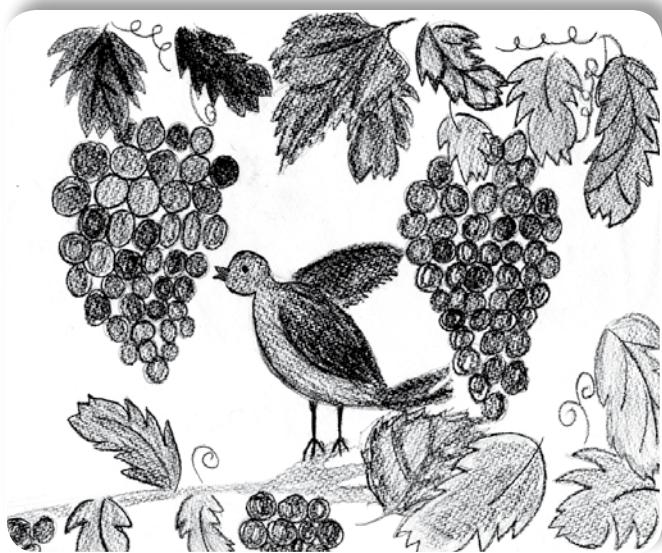
Lilla hívott. Lediktálta a házit, és megkérdezte, hogy vagyok. Azt válaszoltam, nem biztos, hogy megérem a holnapot. Persze ez nem igaz, mert már jobban voltam, a fejfájást leszámítva, ami majdnem kettészakította a fejem.

Este a mai ebéd maradékait eszegettem, mert az alvás miatt ez a fő étkezés kimaradt. Az ebéd rántott hús volt spenóttal. Nagyon szeretem, de hidegen nem nagyon ízlett...

Vacsora után filmet néztem. Nem értettem a lényegét, mert a fejemben még mindig nem volt rend, azaz a fejfájásnak nincs vége. Anya szerint tanulságos volt, mert a főszereplő saját kárán tanulta meg, hogy nem szabad másnak rosszat tenni. Én úgy gondolom, hogy ezt mindenki tudja, ezért nem érdemes filmet csinálni belőle.

Lefeküdtem aludni. Hát ma nagy zúr volt körülöttem. A számban turkáltak, szétrobbant a fejem. Délután is aludtam, ami már óvodás korom óta nem esett meg. Tehát most megpróbálok aludni, és remélem, hogy a holnapi napom nyugodtabb lesz.

Hegedűs Tímea, 7. osztály, Doroszló

Gregor Emma csantavéri tanuló rajza

RÜGYFAKADÁS

Tükör előtt

Te jó isten! Hogy áll a hajam? Égnek áll! Nem csoda, hogy mindig ezzel piszkálnak. A szemem is elég fáradt. Micsoda?! Az egyik nagyobb, mint a másik? Ez is csak velem történhet.

Mi ez a piros folt az arcomon?! Jaj, már emlékszem. Dominiknak kissé unalmas volt a matekóra, és inkább engem szurkált hegyes ceruzájával. Úgy látszik az egyik szúrás megmaradt. A fogaim kissé ferdék. Elkéne nekik egy fogszabályzó. Szemüveg és fogszabályzó?! Hogy fogok én kinézni? Én leszek a világon a legcsúnyább gyerek.

Mik ezek az izék? Pattanások? Már az államon is ott vagytok? Ez már katasztrófa! Sajnos, az alakom sem a legszebb, de hát ez van. Ötödikben még én voltam a legmagasabb fiú az osztályban! Most már a legalacsonyabbak között vagyok a sorban. Szörnyű...

A karjaim sem valami hosszúak, inkább rövidek. Ahogy elnézem, tele vannak szemölcsökkel! Az egyik ujjam ferdébb, mint a többi!

Te jó ég! A lábam ennyire vastag? Sőt tele van vérálfutásokkal és sebekkel. Milyen jó, hogy a nadrág eltakarja.

Ezt a ruhát sem kellett volna felvennem. Tök bénán áll rajtam! Sajnos, igazat kell adnom a többieknek, nem nagyon tudok öltözködni. De remélem, ez még változik. Nem én vagyok a legszebb ember. Sőt... Én úgy gondolom mindenben vannak hibák. Akadnak bőven...

Budai Árpád, 7. osztály, Őuro Salaj iskola, Szabadka

A szomorúság

Ha szomorú vagyok, úgy érzem az egész világ ellenem van. Mindenki: a barátaim, a családom, az osztályom és még az is, akit nem is ismerek. Ha az ember lehangolt, másképpen viszonyul embertársaihoz. Velem is így van ez. Ha lehangolt vagyok, vagy aznap veszttem össze valakivel, és nagy haragot érzek iránta, akkor az egész napom el van rontva. Nem szándékosan, de mégis a barátnőimen töltöm ki a haragot, ami bennem van. Nem a barátnőimre haragszom én, ezt tudom, de valahogy pont akkor szeretném leveletzni a feszültséget, és ez úgy sikerül, hogy őket bántom meg. Ilyenkor megértenek, és nem vesznek velem össze a viselkedésem miatt. Próbálkoznak jobb kedvre deríteni, és néha sikerül is, néha viszont nem. Hazaérek, szomorkodom, majd rájövök, hogy nem is vagyok én annyira bánatos, csak felfújtam a dolgokat. Később megbánok mindent. A viselkedésemet és azokat a szavakat, amiket a barátnőim sértőnek találtak. Másnap bocsánatot kérek tőlük, és meglepem őket valami aprósággal. Nem haragszanak rám, mégis tudom, hogy nem esett jól nekik, ahogy viselkedtem. Megtanultam, hogy ha bánatos vagyok, akkor nem a barátnőimen kell leveletzni a feszültséget, hanem velük együtt örülni kell mindennek, még akkor is, ha szomorúak vagyunk. Ha ez megy, akkor menni fog az is, hogy elfelejtsük szomorúságunk okát.

Vig Krisztina, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Padtársam

*Az ő neve Rami,
Nem szoktuk másképp hívni.
Ha Ramonát mondunk, nem kedveli,
De ha mégis ezt mondaná valaki,
Az húzza a nyúl cipőt, mert különben neki annyi.*

*Szeme zöldeskék, haja barna,
Gyönyörűen ír a füzetlapra,
Szereti a tantárgyakat,
És megérti, ha valaki szerbül dumálgat.
Szinte minden órán együtt ülünk,
S jó nagyokat viccelődünk.*

*Színikitűnő tanuló,
A viselkedése is jó,
Nagyon kedves teremtés.
Nyelvtanversenyen remek a helyezés.
Jobban szeret bent tornázni,
Imádja a röplabdát játszani.*

*Nyáron kapta a kutyusát,
Nem egy nagy uszkárt.
Leó a neve, nem vitás,
Egész nap a kertben ás.
Örülök, hogy Ramit ismerem,
De a ceruzát most már leteszem.*

Szalaji Natália, 7. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics

RÜGYFAKADÁS

Vonatot vezettem

A nyár elején Svájcba utaztunk.

Ott-tartózkodásunk alatt ellátogattunk egy múzeumba, ahol a vonatok fejlődését mutatták be. Rögtön megfogta a szememet a piros-fekete gőzmozdony. Ez a szerkezet régen szénnel üzemelt, és hatalmas volt. Bemutatták az elektromos üzemeltetésű vonatot is. A legnagyobb élmény nekem mégis az volt, amikor abba a terembe mentünk, ahol számítógép segítségével megtapasztalhattam, milyen vonatot vezetni. Ez úgy történik, hogy a vetítővászon megjelenik egy havas táj, ahol végigfut a vasút. Ezen az úton kell végigvezetni a szerelvényt, karok és kormány segítségével.

Nekem ez volt a legmaradandóbb élményem a svájci kirándulások alatt.

Palatinus Boglárka, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Nyári emlékek

*Hosszú, nagy vakáció:
már csak emlék, álom,
szép volt, jó volt, s hogy elmúlt,
kicsit még sajnálom.*

*Nem kellett korán kelni,
lehetett tovább aludni.
Strandolni, napozni,
este jókat sétálni.*

*Számítógépen játszani,
tévét, zenét hallgatni,
a barátokkal szórakozni,
s gond nélkül élni.*

*Néha segítettem,
takarítottam, főztem.
De eljött a szeptember elseje,
s a sok pihenésnek vége.*

Rózsza Boglárka, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Ötödikes lettem

Amikor vége lett a tanévnek, úgy éreztem, ez a legjobb dolog, ami történhetett velem.

Az utolsó napokban megkaptuk a jövő évi tankönyveket, és boldogan ke-rékpároztam haza az iskolából. Amint hazaértem, megebedeltem, s rohan-tam játszani. Még a táskából sem volt időm kipakolni, annyira vonzott a komputer és a többi szórakozás, a sok tanulás után. Amikor volt tennivalóm, nem unatkoztam, egyáltalán nem vártam a sulit, viszont, ha fordítva volt, akkor mindig azt mondogattam anyunak, hogy mégis csak jobb volt, amikor iskolába jártam, mert legalább egész nap tudtam mit csinálni. Ez a mondat júliusban ritkábban hangzott el, mint augusztusban, aminek bizonyára az lehetett az oka, hogy már vártam az ötödiket. Augusztus tizenötödikére a házi olvasmányt is elolvastam. Onnantól kezdve már csak két hét választott el bennünket az iskolakezdéstől. Ez a két hét már nem is szünetnek számított, mert a borítókról s a füzetekről kellett gondoskodni. Szeptember elsején félig üres táskával megindultunk a suliba. Először bementünk az új osztályunkba és beszélgettünk az osztályfő-nökünkkel, aki a tornatanár lett. Utána egy kis műsorral fogadtuk az elsősöket, mivel ők is, akárcsak mi, újabb nehézségek elé értek. Az első tanítási nap aka-dálymentesen telt, sok új tanárral kell még megismerkedünk, de biztos vagyok benne, hogy kedvesek és jó tanáraink lesznek, akárcsak az eddigiek.

Az iskolát az idén is nagyon vártam, annak ellenére, hogy a szünet elején taszított az az óriási épület. Valahogy a végére mindig megszeretem a sulit, csak a tanulást nem.

Homolya Nikolett, 5. osztály, Október 18. iskola, Zentagunaras

Ötödikes lettem

Izgattottan vártuk az új tanév kezdetét, hiszen ötödikesek lettünk.

Az osztályfőnökünk Varnyú Róbert tanár úr lett. Hirtelen sok új tantárgy zúdult a nyakunkba, pl.: földrajz, biológia, történelem. Nehéz megszokni osz-tályról osztályra menni, mivel eddig csak egy tanteremben tanultunk minden tantárgyat. A szerb és a földrajz elég nehéz, de ha sokat tanuljuk, remélem könnyebben fog menni. Megkedveltem a magyar-, a biológia- és az angolórát. A biológiatanárnő kedvesen elmagyarázta, mit is fogunk tanulni ebben a tanévben, és miről is szól a biológia. Tornaórán sokat tornáztunk és futottunk. A játszótérre is kimentünk játszani a tanár úrral. A fiúk futballoztak, mi, lányok pedig hintáztunk és beszélgettünk. Számomra mindez még nagyon új, és egy kicsit hiányzik a tanító néni is. Remélem, rengeteg élményt tartogat az ötödik osztály, és sok tudnivalóval leszünk gazdagabbak.

Firsing Karolina, 5. osztály, Samu Mihály iskola, Óbecse

Kedves Pajtások!

Elgondolkoztatok-e már azon, mi tesz bennünket egyedivé? Nemcsak külső tulajdonságainkban, megjelenésünkben különbözünk egymástól, a gondolataink, gesztusaink, cselekedeteink, viselkedésünk is eltérő. Ezt bizonyítandó, olyan írásokat válogattam a mai Rügyfakadásba, amelyek főlé a bemutatkozás címet írhatnám, s ez azt jelenti, hogy saját tulajdon-ságaitokat számba véve az öszinteséget is gyakoroljátok.

A negyedik Pap Iván szabatos fogalmazásában leltárszerűen sora-koztatja külső és belső tulajdonságait. **Guzsvány Anna** és **Budai Árpád** a tükörrképét elemzi, belső énjéről keveset árul el. **Vig Krisztina** a búskomor-ságából eredő sértődékenységet és rosszkedvét a környezetén vezeti le. De jó, hogy kudarcként éli meg, és ezt önmagának is bevallja, mert így köny-nyebben változtathat viselkedésén. **Körmöci Laura** azon töpreng, felnött-ként viselkedik-e már, s közben mérlegeli a tulajdonságait. Cselekedetei és gondolatai révén ismerjük meg **Hegedűs Timeát** naplórészletéből. Kör-nyezete tapasztalja ugyan, hogy **Lakatos Szonya** nagyon sokat beszél, de azt nem tudja, hogy ő akkor is beszél (magában!), amikor csendes. Ezt csak a versében árulja el. **Péter Lea** 3. személyben vall önmagáról, mintegy kívül-ről figyeli gesztusait, szokásait – elfogultság nélkül, sőt egy kis iróniával.

Ha a fenti írásokat elolvassátok, meggyőződhetek arról, hogy érdemes néha elgondolkozni cselekedeteinken, viselkedésünkön, ha másért nem, hát egy jó fogalmazás reményében.

A múlt heti küldeményeket a következőknek nyugtázom köszönettel:

Ada: Bács Ágnes, Gálfi Kata, Holló Viktor, Lehocki Anna, Szécsényi Kata és Vastag Krisztina;

Budapest, Lázár Vilmos Általános Iskola: Molnár Alexandra;

Csantavér: Bakos Alekszandra, Faluközi Flórián, Januskó Szuzanna, Kukli Zsófia, Lakatos Szonya, Nagy Enikő (2 írás), Pesti Enikő, Sinkovits Dá-vid, Szabó Sára, Szirák Teodóra, Temunovity Sztella, Tóth Bagi Renáta, Ud-vardi Ákos, Udvardi Csongor, Vig Krisztina, Vituska Áron, Zabos Réka, Zéltity Alexandra és Zsoldos Klaudia; Rajzot küldtek: Hovanyec Anita, Januskó Szuzanna, Major Boglárka, Pletikosztzy Dávid és Sinkovics Szabasztján;

Palics: Lipták Ramona és Szalaji Natália;

Óbecse, Samu Mihály iskola: Firsing Karolina, Hain Szilvia, Juhász Henrietta, Molnár Lilla, Petrényi Eleonóra, Radić Anita, Szabó Rebeka, Szar-vas Róbert és Varnyú Adél;

Orom: Sóti Márton.

Örülök a hosszú névsornak:

Tomán Mária

Kórházban

*A szívem csücske fáj,
mert a kórház nem Hawaii.
Diétás kaját kapok,
ettől a pocakom nem lesz nagyobb.*

*A vesémmel van a baj,
ellepte egy baktériumfaj.
Zentáról Újvidékre küldtek,
az ottani doktornők is kedvesnek tűntek.*

*Szeretnék már hazamenni végre,
a családtagok nagy öröme.
Szeretnék már végre szabad lenni,
s nem a kórházi gyógyszereket szedni!*

*Jó lenne már pizzaskiflit enni,
Mórahalomra fürdeni menni!
Ha egyszer kikerülök innen,
nyaralni megyek, táborba, meg minden!*

*A kórházba be sem teszem többet a lábam,
szeretem, becsülöm rég nem látott házam.
Hiányoznak már a tanárain,
rég nem látott, kedves barátaim.*

*Alig várom már, hogy láthassam a családom,
elmenjek végre mamákhoz, tatákhöz.
Igyekszem hát kikerülni innen,
mert a kórháznál rosszabb dolog nincs.*

Surányi Bettina, 7. osztály, Kis Ferenc iskola, Orom

– Brandon, téged is utolért a végzet.

– Igen, jól mondd. Sokan keveredtek az állatokkal. Megtette ezt Eddie Murphy, Cuba Gooding Jr Christopher Lambert, egy kicsit régebből Chuck Norris. Most én is beálltam a sorba...

– A filmben igazi állatok szerepelnek.

– A készítők már a kezdetekkor biztosak voltak abban, hogy igazi állatokkal szeretnének dolgozni. Korábban készült néhány film CGI-technológiával, de az animált állatok nem mozgattak, mint az igaziak. Igaz, az igazi állatok szerepeltetése miatt ki kellett hagyni a filmből néhány „vadabb” jelenetet, cserébe azonban minden, amit látunk – valóságos...

– Mi az, amit látunk?

– Elmondom. A Drágán add a rétedet ötletét a 2004-es kaliforniai tűzvész, az erdőtüz inspirálta. Michael Varnes és Josh Gilbert szövegírók ekkor összedugták a fejüket, akkor először gondolkodtak el azon, vajon mi történne abban az esetben, ha az állatok bosszút állnának az embereken. Elmélkedtek, elmélkedtek, és végül megszületett a szövegkönyv. A fiúk – nagy-nagy szerencsére – vígjátékban gondolkodtak, nem horrorban. Mi, emberek annyi rosszat tettünk az állatokkal, hogy megérdemeljük a kapott leckét az erdő vadjaitól.

– Neked mi dolgod ebben a történetben?

– Én Dan Sanderst alakítom, egy ingatlanügynököt. Fiatal vagyok és nagyon ambiciózus, de kénytelen leszek farkasszent nézni egy csoport feldühödött állattal, amikor az addig érintetlen vadon parcellázásán dolgozom. Egy hihetetlenül találékony mosómedve vezetésével az állatok annak rendje és módja szerint szabotálják a házépítési munkálatokat, és alaposan móresre

tanítanak engem a környezettudatosság jegyében. Ezt azonban nem veszem rossz néven tőlük, mert hát – drágán adják a rétet... Tudod, A múmiában álltam én már szemben sokkal nagyobb állatokkal. Most azonban nem vártam ezt a találkozást velük, amikor Chicagóból a családommal együtt Oregonba utazom, költözöm. Gondot okoz, hogy a filmbeli nejem isteníti a városi életet, gyermekem pedig természetfóbiában szenved.

– Az állatokkal azonnal meggyűlik a bajod?

– Természetesen. Ők hamar rájönnek, hogy az élőhelyük ellen irányuló támadás egyik vezetője éppen én vagyok. Lelkileg össze is törnek, s még a ruhatáram ellen is támadásokat intéznek. Esélyem sincs arra, hogy előbb vagy utóbb elkapjam őket, olyan ügyesek és agyafúrtak. Mi több, még lefényképezni sem tudom az állatokat. Senkinek sem tudom megmondani, megmutatni, hogy kik azok, akik ellen harcolok nap

nap után. Vagyis röviden: engem mindenki hülyének néz.

– Kikhez szól a film?

– Főleg a kisebbek korosztályát célozza meg a történet, amely másfél órás. Hát... ennyit a filmről, amit megnézésre ajánlok mindenkinek, a felnőtteknek is, hadd lássák, hogyan válik valaki az őserdő hőseiből a fenyevesek esküdt ellenségévé.

– Te szereted az állatokat?

– Hogyne... Van négy kutyám... az akváriumban aranyhalacskák úszkálnak. Az udvaromon megettettem a madarakat, nem egy gazdátlan macskát vittem már el a menhelyre. Már gyermekkoromban arról álmodoztam, hogy lesz egy nagy erdő, abban én leszek a Kapitány, egy Robin Hood, aki minden állatot megvédi a gonoszoktól. De hát városi ember lettem, Hollywoodban nem tarthat az ember egy egész állatseregletet, s ha őserdőt akar látni, akkor elrepül Brazíliába vagy egy afrikai országba...

B. Z.

MENŐ FEJEK

Képzelt interjú

Drágán add a rétedet

„Állati elmék” egy élszereplős családi vígjátékban, amely ugyan nem nyerte el a szigorú műbírálók tetszését, de ennek ellenére ez a mozi kellemes szórakozásban részesíti azokat, akik nemcsak a Pixar és DreamWorks animációs csodáiért rajonganak – Brandon Fraser óvodás arcát, mosolyát mindig szívesen néztük...

Csigák

- Mondja a kis csiga:
– Anya, átmehetek az úton?
– Ó kisfiam, oda születni kell.

Jean-viccek

- Jean, eressze le az órát egy kötélén az ablakon!
– Miért uram?
– Mert fel akarom húzni.
- Jean, mi ez a csörömpölés?
– Edzenek a kardvirágok, uram.
- Mi volt ez a csoszogás, Jean?
– Kiment a felöltője a divatból, uram.
- Jean! Miért dobta bele az órát a gőzölgő fazékba?
– Mert fő a pontosság, uram!
- Jean, hol van a macska?
– A hűtőben.
– És nem fázik meg?
– Nem, mert becsuktam a hűtőajtót.
- Jean, mit tárcsáz a telefonon?
– Semmit uram, csak a figyelmét akarom felhívni.

Magnó

- Ádámka bekopog a szomszédba:
– Csókolom! Az apukám szeretné elkérni a magnójukat!
– Na mi az, táncolni akartok?
– Nem, aludni!

Földrajz

- Tanár a diákhöz:
– Ha jól felelsz egy kérdésemre, akkor megkapod a kettést földrajzból. Hány csillag van az égen?
– 2 316 524 – feleli a diák.
– Hát ezt meg honnan vetted?
– Ez már egy második kérdés, tanár úr.

Móricka

- Mórickától kérdezi a tanár néni:
– Móricka, 1802-ben mi történt?
– Kossuth Lajos megszületett.
– Jól van, ügyes vagy. És 1805-ben?
– 3 éves lett.

Nyuszika

- Nyuszika megy az erdei abc-be, hatalmas a sor, nyuszika előretolakszik.
A Medve az ajtó előtt megállítja: Nem szép dolog tolakodni! Piff, hátrahajítja. Nyuszika elkullog.
- Nyuszika másnap is megy az erdei abc-be, hatalmas a sor, nyuszika előretolakszik.
A Farkas az ajtó előtt megállítja: Nem szép dolog tolakodni! Piff, hátrahajítja. Nyuszika elkullog.
- Nyuszika másnap ismét megy az erdei abc-be, hatalmas a sor, nyuszika előretolakszik.
A Róka az ajtó előtt megállítja: Nem szép dolog tolakodni! Piff, hátrahajítja. Nyuszika elkullog, és azt mormogja:
– Na, akkor ma sem nyitok ki!

Aranyos kutya

- Az egyik kisfiú új kutyát kap. Elviszi sétálni, s útközben találkozik a barátjával.
– Jaj, de aranyos kutyád van! – kiált fel a barátja.
– Simogasd meg!
– Nem harap?
– Én is ezt szeretném megtudni!

Kakukk

- Melyik madárnak nincs fészke? – kérdi a biológiatanár.
– A kakukkknak.
– És miért?
– Mert beköltözött a faliórába.

Jó osztályzat

- A fiú az apjának.
– Apa, hoztam egy 4-est.
– Miből?
– Egy kettesből és két egyesből.

Répatorta

- Nyuszika bemegy az édességboltba.
Kérdezi az eladótól:
– Répatorta van?
– Nincs, nyuszika.
Másnap bemegy a boltba, megint megkérdi:
– Répatorta van?
– Nincs, nyuszika.
Harmadnap bemegy, és megint megkérdi:
– Répatorta van?
– Nincs nyuszika, de ha még egyszer megkérdezed, felszegezek a falra.
Negyednap bemegy nyuszika a boltba, és megkérdi:
– Szög van?
– Nincs, nyuszika.
– Akkor van répatorta?

Kezet rá!

- A nyuszika mondja a kígyónak:
– Bocs, hogy piszkáltalak azzal, hogy nincs lábad...
– Semmi baj.
– Na, akkor kezet rá!

Két krokodil

- Két krokodil beszélget az állatkertben.
– Most az egyik ápoló biztosan neheztel rám.
– Honnan veszed? Miért neheztelne?
– Mert lenyeltem.

Fázós cserebogár

- Két cserebogár beszélget télen a föld alatt:
– Te, én már nagyon fázom!
– Nem baj, nálam van madzag.
– Az meg mire jó?
– Hogy kihúzzuk a telet!

Léggömb

- Bácsi, kérek léggömböt!
– Elfogyott, kisfiam. Az előbb egy néni mindet megvett az unokájának.
– Hol van az a gyerek?
– Ott száll a templom felett.

– Meg ne halljam, hogy le akarsz ülni!

– Igazad volt, a horgászás nem is olyan bonyolult!

Találósok

Mi az „Müz-müz”? – ??? – Méhecske tolat.
Mi lesz Superman új neve, mikor papnak áll? – ??? – ÁMEN.

Melyik szigetet lehet kézben tartani? – ??? – Krétát.

Hogy hívják a süket macskát? – ??? – Hát, jó hangosan!

Mi az, 3 feje van és 7 nyaka? – ??? – Hétfejű sárkány a mese végén.

Hogy hívják az átlátszó kutyát? – ??? – Nylon tacsó.

Hogy hívják a kígyópásztort? – ??? – Anakondás.

Hogy hívják a csíkos tehenet? – ??? – Tigriska.

Mi van a majom zsebében? – ??? – Csimpénz!

Almák

Az iskolában a tanító néni így szól Pistikéhez:

– Pistike, ha anyukádnak van három almája, és hétfelé kell osztania, mit csinál?

– Kompótot!

Fogalmazás

Magyarórán a tanító néni Józsikát korholja:

– Józsika, a kutyádról írt fogalmazásod szó szerint ugyanaz, mint a testvéredé.

– Igen, tanító néni, mert a kutya is ugyanaz.

Ugatás

Egértmama a kislával sétál, amikor egy bokorból hirtelen előugrik egy macska. Az egértmama teli torokból ugatni kezd, a macska megijed és elfut. Ezután a mama odafordul gyerekeihez:

– Látod kislám, milyen fontos a nyelvtudás!

Apa és fia

Az apuka bemegy a gyerekszobába és látja, hogy a kislát szomorkodva ül az ágy szélén:

– Mi baj van, kislám?

– Nem jövök ki a feleségeddel!

Aranyhal

Kovács kifog egy aranyhalat a tóból, mire az megszólal:

– Teljesítem egy kívánságodat, kérj bármit!

– Jó! – modja Kovács. – Legyen benned minél kevesebb szálla!

Elütött tyúk

A falusi udvarból kiszalad egy tyúk az útra. Elüti egy teherautó. A sofőr becsönget a házbá:

– Elnézést, de a tyúkja kiszaladt elem, már nem tudtam fékezni!

– Semmi baj! Ez nem is az enyém, nekem sosem volt ilyen lapos tyúkom!

Pistike

Pistike faggatja a szomszédot:

– Szoktak cigizni a bácsi tehenei?

– Nem dehogyis!

– Akkor az istálló ég!

Akkor is!

Számtanórán:

– Tegyük fel gyerekek, hogy egy köbméter sóder 1000 dinár. Ha öt ezer dinárt adunk a szállítónak, mennyi sódert fog hozni az építkezésre?

– Négy köbmétert.

– Számolj csak utána. Péterke! Ez így nem jó!

– Ez valóban nem jó, de akkor is csak ennyit fog hozni.

Horgász

Az amatőr horgászt megkérdik, fogott-e már életében valamit. Így felel:

– Még nem, de ennek a tónak az összes halát úgy megszelídítettem már, hogy mind a horgomról esznek.

Csigák

– Három csiga megy a hídon. E-gyik leesik, hány maradt?

– Kettő?

– Nem! Mert egy gyík esett le a hídról.

Telefon

Pistikééknél csöng a telefon, Pistike veszi fel:

– Tessék, ki az? – kérdezi suttogva.

– Jóska bácsi vagyok, apukáddal szeretnék beszélni.

– Nincs itthon, elment az erdőbe a rendőrökkel.

– Akkor anyukáddal.

– Ő sincs itthon, a halászbrigáddal kotorják a halastavat.

– Akkor a nagyapáddal.

– Ő sincs itthon, a kútfúrókkal merik a kutat.

– Akkor a nagymamáddal.

– Ő sincs itthon, a mezőt járja a szomszédokkal.

– És mondd, miért beszélsz suttogva?

– Mert most meg engem keresnek.

Ezzel etetsz?

A hároméves Zsófi kukoricapelyhet eszik, majd odamegy az akváriumhoz, és a maradékot bele akarja szórni.

– Zsófi! – kiált rá az édesanyja. – Nehogy odaad a halaknak, mert megdöglének!

Mire a kislány mérgesen:

– Minket meg ezzel etetsz!

– Amit most mondok, az nagy megrázkódtatás lesz Önnek

Egy napon az internet összeomlott...

Németh Ferenc

Úri világ Torontálban

(Részlet)

Egy régi bánati Georgikon

A 19. század első negyedében Bánát még nemigen dicsekedhetett fejlett mezőgazdasággal, még kevésbé tetszetős díszkertekkel, hiszen arra még nem voltak meg a kellő feltételek. Gyakoriak voltak az árvizek, a mocsarak egy része is még lecsapolásra várt, az utak is eléggé rendezetlenek voltak. Tavasszal és ősszel csaknem áthatolhatatlan sártengeren, nyáron vastag portengeren keresztül vitt a Bánátba látogatók útja. S ha az imént felsoroltak eléggé lehangolhatták az arra vetődő utast, s Becskerek mellett Écskának, pontosabban a Lázár-féle uradalomnak mégis volt az idő tájt egy figyelemre méltó dísz, büszkesége, amit érdemes volt megtekinteni, amiért érdemes volt odautazni: a pompás díszkert. Nos, „e bánati mindent termő, vagy ígérő paradicsomba” utazott le 1817. július 16-án Szegedről Vedres István (1765–1830) „inzsellér”, hogy megszemlélje és tanulmányozza Lázár Ágoston „obester úr” birtokának féltve őrzött gyöngyszemét, „az Alföld első Georgikonját” – ahogy nevezte. E tanulmányútjának érdekes tapasztalatait Vedres előbb a Nemzeti Gazdában ismertette Etska kisded rajzolatya címmel, munkája pedig külön kiadványként is megjelent. E füzetecske nemcsak helytörténeti, hanem gazdaságtörténeti szempontból is értékes, hiszen hozzá hasonló nem sok jelent meg Bánatról a 19. század első felében.

Szeged Széchenyije

Mielőtt rátérnénk Vedres érdekes écskai tanulmányútjának ismertetésére, hadd szóljunk előbb őrá. 1765. szeptember 22-én született egy szegedi szűrszabó családban. Szeged történetében olvassuk, hogy „dalmata bevándorlók leszármazottja” volt, tekintettel arra, hogy apja vezetékneve az okmányokban még Vidrovits és Vödrits alakban is felbukkan. Iskoláit szülővárosában végezte, majd Pesten beiratkozott a magyar mérnökképzés első intézetébe, az Institutum Geometricumba. Tanulmányai befejeztével, 1786. augusztus 1-jétől Szeged város hiteles földmérője lett.

A felvilágosodás szellemétől áthatva érdeklődése az építészettől a színházig, az árvízvédelemtől az irodalomig szinte mindenre kiterjedt. Péter László joggal írja róla a Szegedi örökségben, hogy „a polgári haladás leleményes úttörője, Szeged Széchenyije” volt. Emiatt nehéz is dióhéjban összefoglalni munkásságát.

Szeged történetében olvassuk a sokrétű, fiatal mérnökről, hogy „a termőterület növelésével, a népesség fokozásával foglalkozik, éleltárat állítana az éhínség és a spekuláció leküzdésére, jutalmakat tűzne ki gazdasági kérdések megoldására, illetve új kultúrák meghonosítására – a félig fiziokrata, félig merkantilista kincstári szemlélet, az állam jólétének emelése hatja át Vedres eszmevilágát. (...) Vedres kéri az új városháza terveit (s elérim, hogy ott színházterem is létesüljön), ott bábáskodott a kórház és az új iskolaépületek létesítésénél. (...) A selyemtermesztés fellendítésére eperfákat ültetett, több szőlőfajtát hozatott, öntözőműveket létesített, és gabonaszórási machinát szerkesztett, 1800-ban ő szervezi meg Szeged első nyilvános hangversenyét. Könyvtára, régiséggyűjteménye egyedülálló a városban. Terveit és tudását az ország egésze számára próbálja kamatoztatni.”

Szerteágazó tevékenységéből mindeképpen ki kell emelnünk vízmérnöki munkáját. Régi magyar vízmérnökökről értekezve Fodor Ferenc írja róla, hogy 1808-

Kedves Olvasó Tanulók!

Elmúlt heti rovatunkkal, amikor Széchenyi naplójából közöltünk részleteket, tulajdonképpen a vajdasági művelődéstörténeti értékek gazdag világába léptünk be. Tanulóságosak ezek a cikkek és tanulmányok: egykori és jelenlegi művelődéstörténeti gazdagságunkra hívják fel a figyelmet, az elme nagyszerűségére, a teremtő szellemiség létjogosultságára és fontosságára.

Ezúttal **Németh Ferenc** (1956) **Úri világ Torontálban** című kötete (2003-ban látott napvilágot a Forum Kiadó gondozásában) révén merülhetünk el az egykori Bánát intellektuális értelemben vett úri világában.

Nézzetek körül ennek alapján saját környezetetekben, s fedezzétek fel saját művelődéstörténeti értékeiteket! Írhatok kastélyokról, parkokról, arborétumokról stb. Járjatok nyitott szemmel, és ismerjétek meg örökségünket!

Jó munkát!

Bence Erika

ban „egy 3600 holdnyi mocsarat szárított ki Szeghed határában, itt települt Vedresháza község. E területről egy térképe is fennmaradt az Őszentiván és Gyála közti mocsarakkal”. Ennek kapcsán bukkan fel a neve Torontál vármegye irataiban is. 1819-ben Gyála község panaszkodik az „inzsellérre”, mert az „elfoglalni igyekszik” az uraságtól kiarendált legelőjüket. 1820. január 20-án kelt (2369. számú) rendeletével a helytartótanács megintette a szentiványi lakosokat, hogy Vedresnek ne merészeljék a legkisebb kárt se tenni. 1826-ban Torontál megyénél már az a panasz rá, hogy cselédeit vasárnap is dolgoztatta, egy évvel később pedig az, hogy a gyálai közlegelőt és a belső telkek egy részét is elsajátította.

Vedres számos lecsapolási és kiszáritási tervet készített, rajongója volt mindennek, ami új, ami korszerű. Szegeden hunyt el 1830. november 4-én.

Szegedtől Écskáig

Mérnökünket Szegedtől Écskáig Sevtsik Aloizius, a szegedi piarista kollégium rektora, „a mezei gazdaságnak több esztendőig volt tanítója” kalauzolta. Úgy tűnik, Vedres tőle hallotta, hallhatta az écskai mintagazdaság hírért, s arról a helyszínen is meg akart bizonyosodni. Écskáig való utazásukról

Németh Ferenc

Úri világ Torontálban

mérnökünk az alábbiakat írja: „Mentünkbe: Bébtől fogva Bessenyőn, Kis és Nagy Tere-mián keresztül Kikindáig látván mindenfelé az idei árvizeknek szomorú nyomait, az a fölséges reménység támadott föl bennünk, hogy: tsak ugyan léssen valamikor még olly üdő, a midőn a Torontál vármegyei földes uraságok és lakosok elunván a víz ársjai által, szörnyű károk szenvedése mellett okoztatott háborgattatásokat, öszvekapcsolt erővel és tehetséggel azon fognak munkálkodni, hogy a Maros vize dagályának egy részét vagy az Arankán, vagy más, újjonon ásatandó tsatornán a vármegyén keresztül lebotsássák, és gyönyörű földjeiket s gabonáikat annak elpusztításától megmentsék! (...) Minekutána Kikindán túl Basahídját, Melentzét és azt a szép kis mező várost, Betskerekét, hol a nemes vármegye gyűlései is tartattnak, meghaladtuk, kevés üdő múlva Etskára beérkeztünk. – Én nyúghatatlanul kívánnván azon dolgok szemlélését, melyeket tsak szóval lerajzolva adott elő utazó barátom, különössen megörvendeztettem abéli megjádzottatásomon, hogy megérkezésemmel töbet és szebbet láttam, mint reményitem!”

Lázár Ágoston „őbester úr” vendégeiként

Vedres és Sevtsik egy hétig, 1817. július 16-ától 23-áig voltak Lázárék úrlakának vendégei. A mintagazdaságok iránt rajongó „inzsellér” figyelme ott elsősorban a keszthelyi Georgikon (a Festetics alapította keszthelyi gazdasági akadémia) „érdemes testvérjére”, az écskai díszkertre terjedt ki, amelyet az Alföld első Georgikonjának nevezett. Mint írta, „az egyyik, alkotmányos renden, elmélkedés és gyakorlás; a másik

tapasztalás és gyakorlás által tanít”. A továbbiakban mérnökünk még az erdők ültetése, az uradalmi puszták gazdálkodása, a mezőgazdasági termelés megszervezése és a Bega vízszabályozása iránt tanúsított érdeklődést.

A mintegy 30 000 holdas écskai uradalmat az örmény származású Lázár Lukács vásárolta meg 1781 augusztusában 217 000 forintért a kamarai birtokok bécsi árverésén. Előbb ő, majd családja igyekezett felfejleszteni a mezőgazdasági termelést, s ez az erőfeszítés sikerrel is járt: mindössze néhány évtized alatt az écskai uradalom (huszonöt holdas, párját ritkító parkjával együtt) neves mintagazdaság lett. Ennek megtekintésére szánta rá magát Vedres István 1817. július 16-a és 23-a között, biztos kalauzával, Sevtsik Aloiziussal (1776–1826).

Sevtsiket, a Tencsén megyei származású tudós piarista tanárt több szál fűzte a Lázár családhoz. A földesúr négy fiának egyike, Ágoston nála tanult Pozsonyban, később pedig a család házitanára lett. Sevtsiket Lázár Ágoston még 1806-ban Écskára hívta, hogy kikérje véleményét az uradalom fejlesztéséről és a mezőgazdasági termelés korszerűsítéséről. Egyes források szerint Sevtsik akkori tanácsai döntően befolyásolták az écskai uraságot, aki éppen tanárának ösztönzésére szánta rá magát – nem csekély anyagi áldozattal – a párját ritkító díszkert kialakítására, illetve a korszerű növénytermesztés megszervezésére.

Amikor Sevtsik 1817. július 16-án Vedrest Écskára kísérte, bizonyára büszke is volt arra, hogy valamelyest jómaga is hozzájárult az akkor párját ritkító mintagazdaság kialakításához. Megérkezésük után szívélyes vendéglátásban volt részük Lázárék úrlakában. Vedres ezt írja: „Maga a földes uraság, méltóságos Lázár Ágoston obester úr, mihelyest haza érkezett utazásából, töbnyire mindenkor velünk volt és tekintetes Lapádi József praefektus és planipotentarius úrral való társaságunkat jelenlétével nevelte és megtisztelte. (...) Átaljában olyantén tárgyak forogtak előttünk, melyek a Nemzeti Gazda különös figyelmére méltók voltak.”

Több mint százféle fa és cserje

Az écskai úrlak vendégeként Vedres mindenekelőtt a boglárfacsemetékkel körülültetett kúriát szemlélte meg tüzetesebben, elégedetten leszögezve, hogy ott „elegendő alkalmatosság készült ... a vendégek, utazók s tudományt kedvelők tisztességes

fogadására”, tekintettel arra, hogy ott „nagy tisztaság, szép rendtartás és józan tsendesség mellett a legvidámab elevenség” uralkodott. A továbbiakban „inzsellérünk” kitér a „kellemetes erdős kert” bemutatására, amelynek „nem is képzelhető meglátásán az ember bámulva elmosolyog”. Vedres leírja, hogy az első kertet, „mely az akkori üdőben Bánátban legszebbnek tartatott”, még az uradalom-szerző Lázár Lukács létesítette, de később, amikor az Lázár János birtokába került, lassan kipusztult. Csak Lázár Ágoston idejében éledt újjá, aki 1811-ben egy huszonöt holdas „erdős kertet” kezdett telepíteni. Ágostonnak cseppet sem volt könnyű dolga, különösen a ritka facsemeték beszerzése (és meghonosítása) okozott gondot. Egyrészt azért, mert igen költséges volt, másrészt, mert szakszerű karbantartást igényelt.

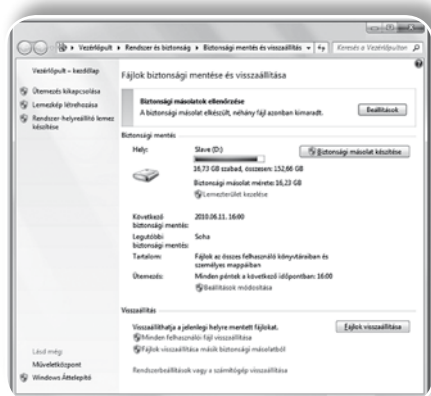
A facsemeték beszerzéséről írja Vedres, hogy az écskai földesúr Hebien urat Bécsbe és annak környékére küldte „ültetni való fiatalokért és magvakért”, pontosabban „külföldi ritka fák és tserjék” palántáiért. Hebien 14 000 forintért vásárolt facsemetéket és magvakat, s ezeket hajón szállította Écskára. Lichtenstein herceg híres kertjéből például száz darab kanadai nyárfacsemetét vásárolt 2500 forintért. Ugyanakkor Bretsneider úr, az uradalom „perceptor” a Kárpátokból hozott juhar-, nyír- és fenyőcsemetéket, meg mindenféle erdei cseerpalántát.

Bretsneider összesen 46 000 darab „ujnyi hosszúságú palántátskát” rakott kocsi-ra és hozott haza a bánáti uradalomba. 1812 tavaszán hozzá is láttak a fásításhoz, erdősítéshez. Alig néhány év leforgása alatt a huszonöt holdnyi terület ritka fafajták és cserjék szívderítő gyűjteménye lett, amelyet – mint Vedres írja – „ha megnéz az ember, szívében gyönyörűség, s elméjében tsudalkozás gerjed föl”. Minden fafajta előtt egy bádoglemezke volt felszögezve deszkakaróra, amelyen szép fekete betűkkel feltüntették annak latin nevét. „A nyár, fűz, agátz, tölgy, más közönséges fák nemein kívül ... több mint százféle fajta, részszerént hazai, részszerént külföldi fák és tserjék vannak itten s esztendőnként mindig szaporíttatnak” – állapította meg írásában Vedres. Kalapis Zoltán írja a bánáti kastélykertekről szólva, hogy „azok múlt századi alapításának éppen ez volt a képlete: a ritkább, az egzotikusab példányok a Bécs és a Pest környéki uradalmakból, a hegyvidéki fák, cserjék pedig a Kárpátokból kerültek erre az egykor kopár vidékre, a füves pusztákra”.

Adatmentés – időben!

Tetszik, nem tetszik, el kell ismernünk: nincs az a Windows, amely örökké tartana. Szoftverütközés vagy például hardverhiba miatt bármikor az örök vadászmezőkre tévedhet az operációs rendszer, ahonnan semmiféleképp sem lehet visszahozni. A beállítások mind elvesznek, hasonlóan az operációs rendszer partícióján tárolt fájlokhoz, amelyeknek – mentőakció híján – örökre búcsút mondhatunk. Jellemzően az ember utólag okos, annak ellenére, hogy e szituációkat könnyen elkerülhetjük, ha már az operációs rendszer használata közben felkészülünk a legrosszabb eshetőségre: a Windowsunk végzetére. A Vistában debütáló árnyékmásolatoknak ezen esetben nem sok hasznát vesszük, mivel azokat teljes egészében az operációs rendszer kezeli, hasonlóan a rendszer egy korábbi időpontra való visszaállításhoz, ami csak a kevésbé súlyos esetekben lehet gyógymód. Ha biztosra akarunk menni, akkor biztonsági mentést kell készítenünk a rendszerünkről, amelynek birtokában később egy végzetes hibát követően is minimalizálhatjuk a veszteségeinket, pár kattintással visszatérve a katasztrófa előtti állapothoz.

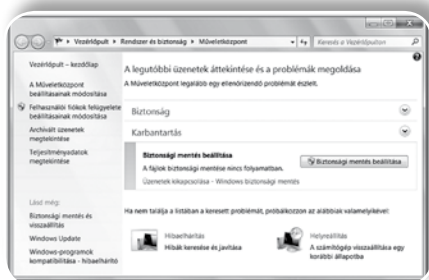
Minden adat és parancs egy helyen

Szerencsére a Windows 7 megjelenésével rendszerünk biztosítását a korábbi Microsoft operációs rendszerekhez képest egyszerűbben végezhetjük el. Ráadásul a művelethez nem kell a legizmosabb kiadással rendelkezünk, mivel a rendszer készítői megtették azt a szívességet, hogy a biztonsági mentést és visszaállítást minden kereskedelmi forgalomban lévő változaton belül elérhetővé tették, vagyis e tekintetben a Windows 7 variánsai egyenlők. Különböcs csupán a másolatok elhelyezési lehetőségeinél van, de erre még a későbbiekben külön kitérünk. Summa summarum, akinek Windows 7 fut a gépén, az képes biztonsági másolatot készíteni akár az egész rendszerről. Nézzük, hogy miként!

Mielőtt hosszasan ecsetelni kezdenénk a beállításokat, fontos leszögeznünk, hogy a Windows 7 meglátta mellett a biztonsági mentéshez három dologra lesz szükségünk: tárhelyre, tár-

helyre és még egyszer tárhelyre. Az operációs rendszer által készített mentés mérete ugyanis nem kicsi, hozzávetőlegesen ugyanannyi szabad területet igényel, mint a forrása. Azaz, ha csak a Médiatárunkban lévő dokumentumokról szeretnénk másolatot, akkor akár olcsón is megúszhatjuk a műveletet, míg ha az operációs rendszer egészét akarjuk elmenteni, lemezképet készítve, akkor bizony minimum 30 GB-os csomagra kell felkészülnünk. A biztonsági másolat igencsak eszi a tárhelyet, így már a művelet megkezdése előtt érdemes e szempontot is figyelembe vennünk. Ha rengeteg szabad helyel rendelkezünk, akkor bátran álljunk neki a teljes mentésnek, hiszen csak a javunkra lehet. Ellenkező esetben azonban kétszer is gondoljuk meg, hogy mely könyvtárak tartalmát akarjuk levédeni. Emellett egy másik szempontot is érdemes fejben tartanunk, nevezetesen, hogy a biztonsági másolatot úgy alakították ki, hogy a felhasználó számára védelmet nyújtson a gép, illetve a háttértár meghibásodásakor is. Logikusan így a merevlemez kiesése esetén nem sokra megyünk azzal a mentéssel, amit a rendszer-diszk egy másik partícióján helyeztünk el. Ennélfogva a biztonsági másolatot, ha lehet, minden esetben külön merevlemezre mentünk, vagyis ha tudjuk, akkor a helyi hálózaton keresztül biztosítsuk a másolat elhelyezését (csak Windows 7 Professional vagy Ultimate/Enterprise kiadásoknál érhető el a lehetőség). Megemlítendő még, hogy lehetőségünk van optikai lemeze, illetve USB-meghajtóra is kipakolni a biztonsági mentést, de a fent említett tárterület-éhség miatt kisebb könyvtárak esetén ezt csak rövid távon, nagyobb mappák mentésénél pedig egyáltalán nem ajánljuk. Jónak tűnik az a megoldás, hogy egy régebbi, már nem használt 40–60 GB-os lemezt építsünk be gépünkbe, és ez kizárólag a biztonsági mentés céljait szolgálja...

A hosszas bevezetés után lássunk hozzá a biztonsági másolat készítéséhez, amit a leg egyszerűbben a Tálcaná zászólóikkal jelenlévő Műveletközponton keresztül érhetünk el. Megjegyzendő, hogy e funkció egyébként a biztonsági másolat készítésére a telepítést követően folyamatosan figyelmezteti a felhasználóját, amit két módon szüntethetünk meg. Vagy letiltjuk az üzenetést az Üzenetek kikapcsolása – Windows biztonsági mentés lehetőséget választva, vagy jobb esetben elkészítjük a biztonsági másolatunkat. Az elő-

Letiltható az üzenetítés

**Utólag könnyű
okosnak lenni, nincs
ez másként a Windows
vagy a számítógép
hirtelen halálakor
sem. Emiatt érdemes
előre gondolkodnunk,
biztonsági másolatot
készítve rendszerünkről.
Szerencsére ebben
a Windows 7 összes kiadása
társunk lehet.**

ző opciót csak akkor válasszuk, ha szeretünk veszélyesen élni, ellenkező esetben pedig készülünk fel a nehéz időszakokra, s lássunk neki az érdemi munkának, a Biztonsági mentés beállítása utasításra kattintva.

A rendszerkép könnyen 40 GB-osra növelheti a csomagot

A kattintásunk hatására megjelenő panelen elsőként meg kell mondanunk, hogy hova szeretnénk menteni. Mint fentebb is említettük, itt négy lehetőség közül választhatunk: menthetünk USB-meghajtóra, optikai lemeze, belső és külső háttértárra, illetve a hálózaton keresztül (csak Professional vagy Ultimate/Enterprise kiadás esetén). Az első két lehetőséget a fentebb tárgyaltak miatt nem igazán ajánljuk. A hálózati helyre történő mentés vállalati környezetben tűnik jó megoldásnak. Egyrészt azért, mert így biztosított a folyamatos kapcsolat, másrészt a gép teljes megsemmisülése esetén is megoldható a zökkenőmentes átállítás. Természetesen nem mehetünk el szó nélkül a harmadik lehetőség mellett sem, főként, hogy meggyőződésünk szerint olvasóink jelentős része a háttértárra való mentést fogja választani. A külső merevlemez bevetése jó megoldás lehet, csupán arra kell figyelni, hogy az ütemezett biztonsági mentés idején minden esetben csatlakoztatnunk kell, máskülönben a Windows nem lesz képes frissíteni a rajta lévő helyreállító csomagot. Belső háttértár választásakor pedig mindig arra a merevlemezre mentünk, amelyen nem található meg a Windows 7 partíciója. Egyébként az operációs rendszer is figyel erre, s érhető okokból több háttértár esetén fel sem ajánlja a sajátját. Végezetül: a rendszer nem képes azon merevlemezre menteni, amely BitLocker-titkosítással rendelkezik. Ha beleütközünk ebbe a falba, akkor mindekelőtt oldjuk fel a titkosítást!

M. J.-L. G.

HOROSZKÓP

KOS

Merész elképzeléseid szárnyakat kapnak, és több közülük megvalósulhat. Ne feledd, hogy néha külső segítségre is szükség lehet, épp ezért bátran kérj tanácsot a barátaitól vagy közeli rokonaidtól. Ne lepődj meg azon sem, hogy jóval nagyobb sikerekre számíthatsz, mint azt valaha is képzelted. Persze ne feledkezz el rutinfeladataidról sem. Több új barátságot is köthetsz ezen a héten.

BIKA

Sok feladat szakad a nyakadba, alig kapsz levegőt. Ráadásul, ahogy közeledik a hónap vége, egyre több tanulás vár rád. Szerencsére a feszített tempó most kifejezetten előnyödre válik, ugyanakkor kerülöd a felületességet, légy körültekintő és alapos. Az egészség megőrzésére is szánj elegendő időt, némi életmód-változtatást is beiktathatnál mindennapjaidba.

IKREK

Ez a hét rejteget néhány meglepetést, tudnod kell, hogy semmi sem történik véletlenül. Elégedj most meg a kevéssel is. Ne feledd: aki a kicsit nem becsüli, a nagyot nem érdemli! Ezt a fontos útmutatót a barátaid esetében se feledd el. Érdekes találkozásokra, új ismeretségekre is számíthatsz. Ne ítéld a külső alapján, ezzel nagy hibát követhetsz el.

RÁK

Több megoldhatatlannak tűnő probléma gátolhat meg abban, hogy könnyedén elvégezd mindennapi teendőidet. Ha teheted, a nehezebb feladatokat halaszd inkább a jövő hétre. Ha viszont semmiképpen sem halogathatsz néhány dolgot, akkor kérj bátran segítséget a környezeteden élőktől. Mivel ismernek, tudják, hogy nem a feladatok elvégzése alól keresed a kibúvót, csupán kicsit le vagy blokkolva.

OROSZLÁN

Kiemelkedő lehetőségeid lesznek, csak rajtad múlik, hogy mennyire ragadod meg az egyes alkalmakat. Egy régi terved végre megvalósulhat. Személyes vonzerőd, rengeteg energiád nagy segítségére lesznek abban, hogy most kívülről is a saját oldaladra állíts. A hét második felében komoly elismerésre tehetsz szert. Ne húzódj vissza csendes zugodba, ott nem vár siker és dicsfény.

SZŰZ

Ez a hét megterhelő lesz a számodra, rengeteg gondolat kering a fejedben. Váratlan viták alakulnak ki, melyek nem kerülhetőek el, de ugyanakkor jól kezelhetőek. Valaki az érzelmeiden keresztül szeretne hatni rád, vigyázz, nehogy sikerüljön neki, mert csalódni fogsz.

MÉRLEG

Szinte bármilyen feladatot képes vagy megoldani, tele leszel elfoglaltsággal. Még az a szerencse, hogy minden rád szózott tennivalót időben el tudsz végezni. Ne felejts el azokra a dolgokra is sort keríteni, amelyek már régóta húzódnak. Ha vannak olyan terveid, ötleteid, amelyek megvalósításra várnak, itt az ideje, hogy munkához láss. A mérgezőségek, veszekedések most messze elkerülnek.

SKORPIÓ

Ahogy elkezdődik a hét, csak azon tűnődsz majd, hogy a rengeteg feladatodat miként tudod megoldani. Az összegyűlt teendők elvégzéséhez készíts egy jó időbeosztást, s próbáld magad ahhoz tartani. Légy most a szokásosnál sokkal türelmesebb, ne hajszold magad céljaid elérésben. Maradj nagyon mértéktartó, ne keveredj vitákba!

NYILAS

Vége az elvárásaid szerint alakulnak a dolgok. Igaz hétfőn még semmihez sem volt kedved, de ahogy múlik az idő, újabbnál újabb feladatokat vállalsz. Fontos, hogy ezekben a napokban ne utasítsd vissza még a jelentéktelennek tűnő ajánlatokat sem, mert hamar megbánnád. Tedd szorosabbá emberi kapcsolataidat!

BAK

Figyelj oda minden történésre, mely körülvesz, mert még az apró dolgok is a te érdeket szolgálják ezen a héten. Ha ügyesen sakkozol, most egy óriási lépést tehetsz eredményes jövőd felé. Különösen a tanulás terén kerülhet sor átütő változásra. Ha valaki tanáccsal akar ellátni, fogadd meg.

VÍZÖNTŐ

Ezen a héten nagy hasznát veszed intuíciónak és képességeidnek. Hallgass a belső hangodra, ez most sokat segíthet, hogy könnyebben el tudj végezni a feladataidat. Fontos, hogy kiemelt figyelmet szentelj a tanulásnak. Sok kedvező helyzet adódik ezekben a napokban. Próbáld ki valami egészen újat. Meglátod, a kedélyállapotod is javulni fog.

HALAK

A hétvége megkönnyebbülést hozhat, addig viszont erőteljes terhelésnek leszel kitéve. Azt érzed, hogy egyszerűen betemet a munka, a tanulás. Úgy véled, túl sok kötelezettség szakadt a nyakadba, s nem csökken a számuk. Rá kell ébredned, hogy a gátakat saját magadnak állítod fel, ideje ezen módosítani.

Körömrágás – szokj le róla!

Bosszantó, ízléstelen, idegesítő, egészségtelen – mégis az ember nehezen tud leszokni róla. A pszichológusok már nevet is találtak neki – onichophagiaként emlegetik. A suliban vagy társaságban rendkívül gusztustalan, ha ujjunk állandóan a fogaink közt van, vagy ha szép, hosszú körmünk helyett egy csonkig lerágott valamivel büszkélkedhetünk.

A körömrágásról egy jó adag elhatárással és kellő motiváltsággal megpróbálhatunk lemondani. A pszichológusok azonban azt vallják, szorongás okozza a körömrágást, így a leghatásosabb módszer, ha kiderítjük a szorongás okát, utána automatikusan következik a rágásról való leszokás.

Átmeneti segítséget ad az a folyadék, amely gyógyszerárban kapható, és a körömré kenhető, mint egy színtelen, matt lakk. A nyál hatására kellemetlen ízű anyag szabadul fel, így előbb-utóbb abbamarad a körömrágás. Ezzel a módszerrel az az egyet-

len baj, hogy nem oki, hanem tüneti kezelést ad, így nagy a valószínűsége, hogy a szorongás levezetése más formát ölt.

Jó kezdést jelent a leszokáshoz és hosszabb távú eredményekhez vezethet egy rövidebb-hosszabb vakáció: a nyugodt, megváltozott környezet kevés okot ad a szorongásra, aggodalomra. De egy küszöbön álló nagyobb esemény is megfelelő kitartást adhat. Ha már kellő hosszúságban sikerült megnövesztetni körmeinket – ez a körömrágók legnehezebb feladata –, akkor a következő lépésként menjünk manikűröshöz.

Érdemes egy általunk ismert vagy barátunk által ajánlott szakembert felkeresni – nagyobb magabiztosságot nyerünk ezáltal. Ha végre meglátjuk, hogy milyen szép körmököt varázsol a manikűrös a kezünkre, hogy milyen más szemmel néznek majd ránk, akkor biztos mindent elkövetünk, hogy ellenőrizzük önmagunkat, és ne rágjuk a körmeinket.

Mindenesetre a manikűrösnél tett első látogatásunk után ne kérjünk körömlakkot, mert azt fogjuk lerágni a köröm helyett. Egy körömerősítővel azonban minden bizonnyal semmi kárt nem okozunk.

Az első héten érdemes rágógumit hordani magunknál, ezzel helyettesítsük az esetlegesen jelentkező rágási kényszert. Egy kis körömvágó ollót is betehetünk a táskánkba. Ugyanis, ha a szépen gondozott körmünk beszakad vagy eltörik, hajlamosak vagyunk a hibát egy kis rágással helyrehozni. Az ollóval azonban ez megelőzhető.

Miről árulkodik az arc?

A legtöbbször az első pillantást a másik arcára vetjük, mert akaratlanul is tudjuk, hogy egyéniséget, életmódot, jellemet tükröz. Az egész mellett azonban érdemes alaposabban szemügyre venni a részleteket is, mert ezek is sok mindent árulkodnak.

Kicsi, mélyen ülő szemek – Tulajdonosa fél attól, hogy belelátanak, bizonytalanságát ravaszsággal igyekszik kompenzálni.

Beesett, karikás szem vagy táskák a szem alatt – Az illető életmódja szertelen, rendszerte-

len, rosszul táplálkozik, siker utáni vágy emészt.

Kiemelkedő, távol ülő szemek – Többször vágyik annál, amit kap vagy szerez.

Szögletes áll – Tulajdonosa erős, határozott, hirtelen haragú, és szomjazik a sikerre.

Elálló fülek – Nagyon kíváncsi természet, imádja a pletykákat, szórakoztató, mulatságos, és nincs benne rosszindulat.

Vékony ajkak – Számító és bosszúra hajlamos, de jóakarattal palástolja.

Széles száj – Nagyon akar harapni az élet tortájából, a szó pozitív értelmében.

Magas homlok – Nem annyira kiemelkedő intelligencia, mint inkább széles látókör és folytonos kutatás jele.

Sasorr – Mindenre végletesen kíváncsi, ami körülveszi.

Göndör, bodros haj – Minden egyes fürtje egy-egy szeszélyt takar.

Hosszú kéz – Érzékenység és feltűnő esztétikai érzék jellemzi.

Rövid kéz – Konkrét, gyakorlatias, aki megragadja a valóságot.

Hogy jól induljon a reggel

Nehezedre esik kímászni az ágyból, rohannak a percek, Ns még mindig nem tudod, mit vegyél fel, nem reggelizél, és hol lehet a matekkönyv? Íme 8 tipp, hogy nyugodtan, összeszedetten és vidáman kezd a napod!

1. Még este készítsd ki a másnapi ruhádat! Rengeteg időt spórolsz meg, ha nem álmosan kell kitalálnod, mit is vegyél fel. A leszakadt gombot pedig még időben felvarrathatod!

2. Semmiképpen ne hagyd ki a reggelit! Ha nincs időd nyugodtan leülni, kapjál be valamit útközben. Egy szendvicset, croissant-t vagy müzliszeletet akár a buszra várva is elfogyaszthatsz.

3. A könyveidet, füzeteidet még este pakold be a táskádba! Ne feledkezz meg a tesiccuccról vagy edzésfelszerelésről sem!

4. Ha friss frizurára vágysz, még előző este mosd meg a hajad, így reggel csak a szárítással kell foglalkoznod!

5. Tudd, mi vár rád másnap! Gondold át még lefekvés előtt! Így igényeidnek megfelelően korábbra vagy pár perccel későbbre állíthatod a vekkert.

6. Sose hagyd a házi feladatot vagy a tanulnivalót reggelre!

7. Hallgass olyan zenét, ami felpörget, vidámmá teszi a reggeled!

8. Ami a legfontosabb: ébredj időben, hogy legyen időd mindenre!

Ada

Az utolsó magyarórán lexikont írtunk. Mindenki számára érdekes volt. Örömmel írtuk. A tanárnő azt mondta, a jó lexikonokat elküldi a Jó Pajtásba egy képpel. Mindenki nagyon igyekezett. Ez egy nagyon szép magyaróra volt. – **Szécsényi Kata, 5. b osztály, Cseh Károly iskola**

A hétfői magyarórán felolvastuk a fogalmazásokat. A magyar füzetbe be kellett írni a szereplők neveit, ezt csak az tudta, aki olvasta a mesét. Az osztály számára ez érdekes volt. A tanárnő megígérte, hogy beküldi a Jó Pajtásba és a Magyar Szécsényi Kata is. Ennek mindenki örült. Ez a magyaróra nagyon jó volt. – **Lehoczki Anna, 5. b osztály, Cseh Károly iskola**

Minden magyarórán írunk egy közmondást, szólást vagy szóláshasonlatot, így bővíjük a tudásunkat, és a végére a jelentését is leírjuk. – **Papilion Csilla, 6. b osztály, Cseh Károly iskola**

Az 5. b osztály az első osztályfőnöki órán megválasztotta az osztály vezetését, az elnök Vastag Nikolett, a titkár Lehoczki Anna, a pénztáros Szécsényi Kata és Bács Ágnes. Az osztály kedvenc tantárgya a torna. – **Patyi Tímea, 5. b osztály, Cseh Károly iskola**

Az 5. c osztály az első osztályfőnöki órán megválasztotta az osztály vezetését, az elnök Raffai Balázs, a titkár Csuvík Sarolta, a pénztáros Horvát Aliz. – **Szirák Miklós, 5. c osztály, Cseh Károly iskola**

A 6. b osztály osztályfőnöki órán megválasztotta az osztály elnökét, aki Aleksza Annabella, titkár Gömöri István, pénztáros pedig Farkas Anett lett. Új tantárgyunk a fizika, jó tantárgynak ígérkezik, de ez még majd kiderül. – **Papilion Csilla, 6. b osztály, Cseh Károly iskola**

A 6. c osztály az első osztályfőnöki óráján megválasztotta az osztály vezetését. Az elnök Mórincz Tímea, a titkár Juhász Orsolya, a pénztáros pedig Könyves Regina lett. – **Dér Lilla, 6. c osztály, Cseh Károly iskola**

Óbecse

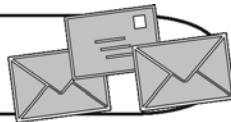
Szeptember 13-án iskolánk kistudósítói összejövetelt tartottak. Megbeszélték, mi a csoport feladata és célja, hogyan kell tudósítást írni. A csoport lelkes tagjai: Polyák Krisztina, Varnyú Adél, Radícz Anita, Molnár Lilla, Kiss Karina, Kirsing Karolina, Szécsényi Gabriella. – **Radícz Anita, Molnár Lilla, Samu Mihály iskola**

Iskolánk ötödikes tanulói készülnek a Népkönyvtár által meghirdetett mesemondó versenyre, amelyre 2010. szeptember 30-án került sor. Minden résztvevőnek egy szabadon választott magyar népmesét kell előadnia Jótett helyébe jót várj címmel. A versenyzők a meséket fejből vagy saját szavaikkal is elmondhatják, maximum három perc terjedelemben. A pályázat fődíja kategóriánként egy-egy vándorserleg, amit az első helyezettek iskolája őrizhet egy évig. – **Varnyú Adél, 5. osztály, Samu Mihály iskola**

Biológiaórán az ötödikesek mikroszkóp segítségével nézték a szöveteket. Mindenki számára érdekes volt ez az óra. – **Polyák Krisztina, Kiss Karolina, Samu Mihály iskola**

A 6. b osztály tudásfelmérőt írt, hogy kiválasszák a versenyzőket az anyanyelvi vetélkedőre. A legjobb eredményt érték el: Komáromi Gabriella, Hényel Csenge, Papilion Csilla, Farkas Anett, Sévity Iván, Apró Réka, Barna Júlia, Volford Dávid, Tóth István. Osztályunkat Apró Réka és Sévity Iván képviseli. – **Zemanko Edvárd, 6. b osztály**

MIZUJS?

Könyvtárban jártunk

Egy esős délutánon a könyvtárban töltöttük a magyaróránkat. A könyvtáros néni Arany János életét és munkásságát mutatta be nekünk. Különböző könyveket, újságokat olvastunk és lapozgattunk. Nagyon sok mindent hallottunk, mégis csak a legfontosabbakat emelném ki:

Tudjuk, hogy Arany János 1817-ben látta meg a napvilágot, és 1882-ben távozott az élők sorából. Költő volt. Földműves családban született és Debrecenben tanult. A Toldi című művével vált ismertté és szerezte meg Petőfi Sándor barátságát. A nagykőrösi múzeumban emlékmű készült róla. Arany János a Kisfaludi Társaság tagja volt. Sok szépirodalmi művet szerkesztett. Műfordító is volt. Nemhiába járunk könyvtárba és tanulunk az írókról, mert így sok mindent megtudunk róluk.

Mindenki tanulhat az írók példájából.

Szirák Teodóra, 8. c osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Nyári élményeim

Nem sok említésre méltó dolog történt velem a nyáron.

Tíz-hússzor voltam fürdőben. Igaz, megtanultam néhány új ugrást, és a fürdős élményeim közül van, amire nem szívesen emlékszem vissza. A családdal jó néhányszor bográcsoztunk, süttögettünk. Egyszer egy koncertre is eljutottam, ahol nagyon jól éreztem magamat, és az is érdekes volt, hogy majdnem éjfél lett, mire hazaértünk.

Egy barátom bulit rendezett, mert születésnapja volt.

A falunap is a vakáció idejére esett. A barátaimmal jól szórakoztunk ott is. Minden játékot kipróbáltunk. Nekem legjobban a trambulin tetszett. Egyszer az állatkertben is voltam. Ott is sok érdekeséget láttam. Leggyakrabban a barátaimmal töltöttem az időmet, sokat fociztunk.

Ezek a nyári élményeim, más nem történt.

Juhász Gergely, 5. a osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

Élményfürdőben voltam

Egy napsütötte reggelen anyukám ébresztett, hogy igyekezzek a készülődéssel, mert indulunk a mórachalmi élményfürdőbe.

A hír hallatán seperc alatt elkészültem. A határon sem kellett sokat várnunk. Nyitásra odaértünk. Ilyenkor a fürdőben le kell foglalni a székeket, az asztalokat és a napozóágyakat, mert gyorsan elkapkodják őket. Jó tudni, hogy a mórachalmi fürdő nagy területen fekszik, és nagyon sok medencéje van. Nekem az élménymedencék tetszenek a legjobban. Van olyan medence, amelyben hullámok képződnek, jókat lehet ugrálni a hullámok hátán. Az én kedvencem a gyors folyású folyót imitáló medence. Emellett a fagyiválaszték is igen bőséges. Minden van, amit csak a szemed és a szád kíván. Ez még mind semmi! Koktélbáros medence is van, ahol a gyerekeknek finom alkoholmentes koktélokat készítenek. A másik nagy kedvencem az óriáscsúszda. Rengetegszer lecsúsztam már rajta. Estefelé hazaindultunk, már nagyon fáradt voltam.

Remélem, hogy még sokszor eljutok Mórachalomra, és más fürdőbe is.

Temunovity Sztella, 6. a osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Velem történt a nyáron

Ezt a nyarat különösen vártam, mivel először utaztam ilyen hosszú útra.

A nyarat külföldön töltöttem. Keresztzüleimhez utaztunk anyuval, New Yorkba. A repülővel való utazás csodás dolog. Amikor kinéztem az ablakon, minden olyan kicsinek tűnt, mintha a térképet látnám. Hosszú volt az út, de a sok élmény mindenért kárpótolt. Az emberek barátságosak és a fagyí nagy és finom. Sok barátot szereztem. Igaz, a nyelvtudásommal volt néha gondom. Voltam Washingtonban, amely tele van történelmi helyekkel. Láttam a Fehér Házat, az amerikai bankot, a pénznymodát, az országházat. Fürödtem az Atlanti-óceánban, és sétáltam a Broadwayen.

Jó volt ott lenni, de jó volt haza jönni is. A közmondás is azt tartja, hogy mindenhol jó, de legjobb otthon.

Dukai Tamás, 6. b osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Nyaram

Hurrá, vakáció! – ezeket a szavakat mondogattuk, mikor az iskolacsengő megszörrent az utolsó óra végén.

A barátaimmal váltottam még egy-két szót, és mindenki boldogan ment haza. Egy héttel a tanítás után indultam a tengere, Zlatna obalára igyekezett a vonatunk. Szerintem az idei nyaralásomat mondhatom a legjobbnak. Minden este el-sétáltunk a városba. Emesével már szülők nélkül is elmehettünk, mert már 5 éve, hogy rendszeresen látogatjuk ezt a nyaralót. Rendeztek versenyeket, mint mindig. Az első verseny a frizúraversen volt, amiben én is részt vettem, mint fodrász. Nem igazán mondhatjuk, hogy jó melegen süttött a nap, mégis mindennap strandoltam. Akárhányszor kint voltam, mindig volt játszótársam. Sok fagyit megettem, és ha lehetett, a legjobb ennivalókat fogyasztottam.

Július 5-én Csobánkára került a sor. Ezt nagyon vártam, mert akik tavaly voltak ebben a táborban, azok nagyon dicsérték. Igazuk is lett. Itt éreztem magam a legjobban. Rengeteg barátot szereztem, akik más-más helyről érkeztek, mint például Erdélyből, Csángóföldről. Sok gyerekkel tartom a kapcsolatot a világhálón. Napról napra újabb és újabb újabb programokkal leptek meg a vezetők bennünket. A hajókirándulás mély nyomot hagyott az emlékezetemben. Ahogy a Dunán ringatóztunk, alkalmunk volt megcsodálni Budapest nevezetességeit. Húsz kilométert sétáltunk, hogy egy szép játékdélutánon vehessünk részt. A legemlékezetesebb az élményfürdőben eltöltött idő volt. Többféle csúszda közül választhattunk, és a víz kellemesen melegen gőzölgött. Az utolsó táborra Tóthfalun került sor. Színjátzó tábor szerveztek. János vitéz egyik részletét dolgoztuk fel, s a közönség nagy tapsal jutalmazta játékunkat. Összetartó munkánk eredményeként már a negyedik napon kiválóan előadtuk. Ebben a táborban is könnyen szereztem barátokat. Mikor hazaértem, már nem sok idő maradt szeptember 1-jéig. Minden egyes percet kihasználtam.

Ilyen volt az én nyaram. És annyit mondhatok: jövőre is várjatok táborhelyek, mert igyekszem ismét mindenhova újból eljutni.

Ander Patrícia, 6. b osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Könnyen szót értesz másokkal?

1. Az egyik barátod arra kér, hogy hazudj az anyukájának. Mit csinálsz?

- a) Nagy nehezen beleegyezek, hiszen a barátom.
- b) Belemegyek, de ha az anyukája telefonál, inkább nem veszem fel.
- c) Nem tennék ilyet, még a barátnőmért sem.

2. Anyukád megkérdezi, milyen ruhát néztél ki magadnak a butikban. Hogyan írod le?

- a) „Hááát, olyan... izé... fekete volt, ööö... rózsaszín varrással... és... cipzáros volt.”
- b) „Fekete alapon rózsaszín mintája volt, és nagyon szép volt.”
- c) „Képzeld el egy fekete ruhát, amit rózsaszín varrás és minták tesznek különlegessé. Térd fölé ér, hátul cipzáros.”

3. A barátod megígérte, hogy visszahív, de nem tette. Mit teszel másnap?

- a) Úgy teszek, mintha minden rendben volna, pedig nagyon dühít.
- b) Bármit kérdez, csak tömondatokban válaszolok. Majd csak észreveszi magát!
- c) Megkérdem, miért nem hívott vissza.

4. Gondold végig, ki szokta kezdeményezni a beszélgetéseket a hétköznapiakban!

- a) Mindig én. A barátaim és a családom szerint senkit sem hagyok szóhoz jutni.
- b) Jobban szeretek hallgatni, mint beszélni. Figyelek, és ha kell, válaszolok.
- c) Én is, mások is: nagyjából egyformán.

5. Egyik tanárod kutatómunkát bíz rád, ami nincs a tankönyvben. Mit teszel?

- a) Elvállalom, ha már engem választott. Előbb-utóbb csak rájövök, honnan szerezhetek infókat.
- b) Alaposan átgondolom, képes lennék-e rá, de mivel félek a kudarctól, inkább visszaadom.
- c) Azt mondom neki, hogy nincs szabad időm, ezért bízva inkább másra.

6. Az osztályfőnököddel beszélgetsz. Milyen közben a testbeszéded?

- a) Összefonom a karjaimat.
- b) Összeviszom hadonászok a kezemmel, miközben magyarázok.
- c) Közelebb lépek hozzá.

7. A barátod tesz egy megjegyzést, amivel nagyon nem értesz egyet. Mit csinálsz?

- a) Nem szólok. Nem mutatom, hogy nem oszto a nézeteit.
- b) Hirtelen témát váltok, hogy ez lehetőleg ne merüljön fel még egyszer.
- c) Elmondom, hogy értem, amit mond, de nem értek egyet vele.

8. Amikor kihívnak felelni a táblához, mindig a tanár szemébe nézel?

- a) Nem, nem jellemző.
- b) Néha igen.
- c) Persze!

**Jók
a kommunikációs
képességeid,
vagy még van mit
fejlődnöd e téren?
Megtudhatod
tesztünkben!**

Értékelés

**Számold össze melyik betűt je-
lölted meg a legtöbbször!**

a – Nem túl jól

Nem megy könnyen, hogy megér-
tesd magadat másokkal. Ha szeret-
nél is valamit, inkább elhallgatod,
visszafogod magad.

b – Néha jól

Ha elég önbizalmas van, akkor
könnyedén és érthetően fejezed ki
magad. De ha éppen rosszkedvű
vagy, akkor nincs kedved semmi-
hez és senkihez, ilyenkor mély hall-
gatásba burkolózol.

c – Nagyon jól

Most is és a jövőben is könnyedén
teremtessz kapcsolatot akár idege-
nekkel is. Jól adod elő magad, szin-
te minden helyzetben feltalálod
magad. Csak arra kell vigyázni,
hogy másokat is hagyj szóhoz jut-
ni.

„Kedves Bizalmas sorok!

Rengeteg kérdésem van! =)

De egy nagyon fontos!

Mért nem megy nekem a tanulás?

Soha semmit nem jegyzek meg az órán! =(

Miért lehet ez? Talán az új padtársam miatt, aki állandóan a fiúkról beszél? Vagy azért, mert szerelmes vagyok?

Remélem, maga tud erre megoldást.

Előre is köszönöm:

Fudzsimaki T. =) =(XD LOL”

Válasz:

Kedves Fudzsimaki!

Remélem, pontosan tolmácsoltam a leveledbe ékelt jeleket és szakkifejezéseket (XD LOL). Sajnos a számítógéppel még nem vagyok olyan ügyes, hogy bizonyos jeleket térben forgassak, ezért a „szmájlik” nem függőleges helyzetben vannak a leveledben. De ez legyen a legkisebb gond!

Azt hiszem, jó úton haladsz, hogy túltedd magad a tanulási nehézségeiden. Az első lépést már megtetted! Változtatni szeretnél, és ez nagyon jó! Tudnod kell, hogy minden jobban megy, ha azt a valamit akarjuk. Szóval, tanulni is akarni kell. Az első lépésnek az egyik mozzanatán is túl vagy már, hisz a problémákat sorra feltérképezted.

Többek között azért nem megy a tanulás, mert a padtársad szórakoztat az órán és megzavarja a figyelmedet, koncert-rációdat. Azt meg már biztosan nem egyszer hallottad, hogy ha testben és lélekben is ott vagy az órán, figyelemmel kíséred a tanár mondanivalóját, a munka 50%-át már elvégezted. Segíthet a koncentrációban és az odafigyelésben, ha egy külön füzetbe jegyzetelsz, leírod a kulcsszavakat, felosztásokat. Ehhez azonban begyakorolt, olvasható kézírásra is szükség lenne. Persze a táblavázlat füzetbe írása is elengedhetetlen.

A padtársaddal való gondok egyik megoldása lehet, hogy megkérd az osztályfőnöködet, ha lehetséges, egyedül ülhesd a padban, hogy jobban oda tudj figyelni az órákon. A másik, hogy óra előtt megkérd a padtársadat, hogy ne beszéljen hozzád, mert oda szeretnél figyelni. Itt lehet egy kis gubanc, ha a padtárs megsértődik, vagy éppen trüccolni kezd veled, és pont azért is még többet beszél hozzád. Azt hiszem, a szünetekben marad elég időtök, hogy megbeszéljétek és ki-beszéljétek a fiúkat és a szerelmeket.

Abban is igazad van, hogy az is nehezíti a tanulásodat, hogy szerelmes vagy, mert ilyenkor nagyon hajlamos az ember az álmodozásra, és az álmodozás elveszi a tanulásra fordítható energiát. A nehézségek áthidalásában sokat segíthetnek a kialakított munkaszokások. Ha megszokod, hogy körülbelül mindig ugyanabban az időben ülsz le dolgozni, és elvégezed az iskolai kötelezettségeket, és csak utána jön a többi, a zenede, a balett, sportedzések, szórakozás, számítógépezés, telefonálgatás, tévzés, álmodozás

és még sorolhatnánk. Ehhez, persze jól be kell osztanod az iskolán kívüli idődet. Készítsd el a hét minden napjára a tevékenységeid beosztását. (Szombatra és vasárnapra is! Ilyenkor is naponta legalább 1-2 óra „tanulást” kell beiktatni: ismétlést, olvasást, a füzetek rendezését, a hiányzó dolgok pótlását stb.) Azt, hogy kb. mikor mit csinálsz ébredéstől lefekvésig. Be kell sorolnod a pihenőidőt, a játékot, a szüleid által adott otthoni feladatok elvégzésére szánt időt, a tanulást, nyelvleckéket stb., stb., stb. Ha pontosan tudod, hogy mikor mit kell tenned, nem esik majd annyira nehezedre a tanulás. Kezdd előbb a számodra könnyebb tantárgyakkal. Így be-melegítesz a nehezebb feladatok elvégzésére. Valahogy úgy, ahogyan a sportolók melegítenek be edzések és meccsek előtt. Azt is átgondolhatod és papírra vetheted, hogy mi és ki gátolhat vagy segíthet abban, amit el szeretnél érni. Hogy megtanulj tanulni, és jobb legyen az iskolai eredményed. Egy lapot felezz meg hosszanti irányban, a bal oldalára írd fel a gátló tényezőket, mi akadályozhatja célod elérését, a lap jobb oldalára pedig írd föl mindazt, ami és aki segíthet abban, hogy jobb eredményt érj el, kik azok a pozitív erőforrások, akiknek a segítségére számíthatsz, ha nehézségekbe ütközöl: anyu, apu, a nagyszüleid, idősebb testvéred, osztályfőnök, kedvenc tanárod, az iskola pedagógusa, pszichológusa stb.

Még rengeteg dolgot felsorolhatnék, ami segítheti a tanulást, de kezdetnek ez is elegendő.

Egyelőre minden jót kívánok neked a változások útján, amelyen most elindulsz. Kívánom, hogy legyen elég akaraterőd, vérted fel magad kitartással, rendszerességgel és bátorsággal, hogy segítséget kérj az erőforrásaidtól, ha bármilyen akadályba ütközöl. És persze várom a többi kérdésedet is!

„Kedves Bizalmas sorok!

Hatodik osztályos lány vagyok. Rólam mindenki azt gondolja, hogy csinos lány vagyok, de számomra gondot okoz, hogy kicsik a melleim. Az osztálytársnőimnél már szépen ki vannak fejlődve, én meg még lapos vagyok, és nem hordhatok kivágott pólókat, mert nem jól állnak. Mit tegyek, hogy nagyobbak legyenek a melleim? Különben azt is tudnod kell, hogy rendszeresen sportolok, röplabdaedzésekre járok. Kérlek, adj tanácsot, mit tegyek?

Bubika”

Válasz:

Kedves Bubika!

Sajnos a természetet nem lehet és nem szabad siettetni, a velünk született adottságokon pedig nem nagyon lehet változtatni. Lehet, hogy te a később érő lányok közé tartozol, és idő kell, hogy beinduljon a mellek növekedése is, ami főleg a hormonoktól függ. Jó lenne, ha körülnéznél nőrokonaid körében, anyu és apu oldaláról is, és megfigyelnéd melleik formáját és nagyságát, mert nagyon nagy a valószínűsége, hogy valamilyükre nagyon is hasonlítani fogsz. Azt hiszem, a legjobb, ha türelmes vagy önmagaddal szemben, és megvárod míg véglegesen befejeződnék a serdülőkori változások, amikor minden a helyére fog kerülni. Különben is, te magad írod, hogy csinos lány vagy, és vonzódnak irántad a fiúk, ami elégedettségre sarkallhat, és segít, hogy mosolyogva nézzél a tükörbe.

A kicsi dió

Élt egyszer egy szegény ember, s annak annyi volt a gyermeke, mint a hangyaboly. A gyermekek sokszor harmadnapig sem kaptak egy falat kenyeret, olyan nagy szükség volt a háznál. A szegény ember azért elindult, hogy valami kevés ennivalót keresen a gyermekei számára. Amint megy egy erdős helyen, eleibe áll az ördög ember képében, s azt kérdi tőle:

– Hova mész, te szegény ember?

– Én megyek, hogy egy kis ételmet szerezzek a gyermekeimnek, ha valamihez nem fogok, mind meghalnak étlen – feleli a szegény ember.

Arra azt mondja az ördög:

– Azért egy tapodtat se menj tovább, majd én adok neked egy olyan portékát, amit ha okosan használsz, gazdag leszel, s nem lesz soha szükség a házádnál. Nesze ez a kicsi dió, ennek az a tulajdonsága, hogy akármit parancsolsz neki, mindjárt meglesz egyszeribe.

– De hát én azért neked mit adjak? – azt kérdi a szegény ember.

– Én nem kérek sokat – feleli az ördög –, csak azt add nekem, amit te nem tudsz a házádnál.

A szegény ember gondolkodik, hogy mi volna az, amit ő nem tud. De semmi eszébe nem jutott, s minthogy erősen meg volt szorulva, odaigért. Akkor az ördög átadta a diót a szegény embernek, s elváltak egymástól.

Hazaérkezik a szegény ember a dióval, s kérdi a felesége:

– Hát hoztál-e valami ennivalót? Mert szinte éhen halunk, úgy oda vagyunk!

– Én, hallod-e, semmi ételfélét nem hoztam – azt mondja a szegény ember –, hanem hoztam egy ritka diót. Ezt pedig adta nekem egy ember, s az azt mondotta, hogy ennek a diónak akármit parancsoljak, minden éppen úgy lesz.

– S ezt miért adta neked, mert tudom, hogy ingyen csak nem adta – kérdi a felesége.

Azt mondja rá a szegény ember:

– Nekem egyebet nem mondott, csak annyit, hogy amit én a házamnál nem tudok, azt adjam neki a dióért. Én gondolkodtam, de semmit se tudtam olyat, oda is ígértem.

Arra fellobban a felesége, s azt mondja:

– No, te pogány, mit tettél, látod-e, én most gyermeket várok, s te azt nem tudtad eddig, s eladtad előre a gyermekünket.

– Már, feleség arról én nem tehetek, ennek most már úgy kell lenni – azt mondja az ember, s parancsol a diónak: – No, te kicsi dió, az én házam népének velem együtt étel, ital, ruházat s minden bőven legyen!

S arra meglett minden, amit az ember mondott, s a háznép olyan jóllakott a legfinomabb ételekkel, ahogy többször sohasem. A gazda mármost még nagyobbra akart terjeszkedni, s parancsolta a diónak, hogy neki a kicsi háza helyett legyen egy szép kőháza, körülötte szép kertek, a mezőn, közel a faluhoz, az ő számára szép kaszálók s szántóföldek, azonkívül mindenféle marhák, majorságok. Meg is lett minden, éppen az ő kívánsága szerint.

Gazdag ember lett a szegény emberből, s közben a feleségének is megszületett a gyermeke. Mikor a legderekasabban folytatnák a gazdaságot, egyszer egy estefelé hozzá megy két öreg ember, s szállást kérnek tőle éjszakára. Ő adott is szállást örömmel s jó vacsorát.

Este, ahogy vacsorálnak, azt mondja a két öreg a beszéd között a gazdának:

– Tudjuk mi, hogy az ördög eljön az éjjel, hogy ha lehet, elvigye a te legkisebb gyermekedet, akit te nem tudva, szorultságból odaígértél neki. Mi azért jöttünk, hogy az ártatlant megmentjük, hogy ne essék az ördög kezébe. Fogadd meg a mi szónkat: mikor lefekszünk, tegyél az asztalra az ablak mellé egy egész kenyeret, hadd legyen az ott az éjjel.

A gazda az asztalra teszi a kenyeret, s azzal lefeküsznek, s elaluszna mind, ahányan voltak. Mikor legmélyebben aludnának, egyszer tova éjfél felé kinn az ablak alatt megszólal az ördög, s azt mondja:

– Hallod-e, házigazda, tudod, mit ígértél nekem, mikor az erdőben találkoztunk? Add ki most, én azért jöttem.

E szavakat a háziak közül senki sem hallotta, mivel mind aludtak, de a kenyér megszólalt az asztalon, s azt mondta:

– Csak ülj vesztig odakint, várakozzál egy keveset, tűrj te is, mert én is eleget tűrtem s várakoztam. Engem még az elmúlt esztendőben ősszel elvetettek a földbe, egész télen ott ültem s várakoztam, várakozzál te is. Mikor kitavasztult az idő, akkor nőni kezdtem lassanként, s vártam, hogy nagyra nőjek, várj te is. Mikor az aratás eljött, valami horgas vassal nekem estek, levagdaltak, csomóba kötöttek, de túrnöm kellett, tűrj te is. Azután szekérre raktak, egy rúddal lenyomtattak, a faluba vittek, s várakoztam, várakozzál te is. Ott asztagba raktak, rám tapodtak, hogy ropogtam bele, s túrnöm kellett, tűrj te is. Onnan behánytak a csűrbe, valami összebogozott két darab fával agyba-főbe s két oldalba is jól megvertek, de túrnöm kellett, tűrj te is. Onnan zsákba gyúrtak, malomba vittek, két keringő kő közé öntöttek, hogy egészen összeromlottam. De el kellett túrnöm, tűrj te is. Onnan hazavittek, tekenőbe tettek, rám töltöttek valami sós vizet, s az öklükkel két óra hosszat dömöcköltek, gyúrtak, kínoztak engem. S akkor, ami legnagyobb kín a világon, egy behevített égő tüzes kemencébe behánytak egy nagy falapáttal, de túrnöm kellett, tűrj te is. Ott jól megsütöttek, még meg is égettek, onnét kitétek, ide behoztak, egy nagy vaskéssel darabokra hasogattak. No, látod már, hogy én mennyit tűrtem, szenvedtem s várakoztam, tűrj s szenvedj, s várakozzál te is.

Az ördög erősen bízott, hogy mihelyt a beszédnek vége lesz, övé lesz a gyermek, de abban bizony megcsalatozott, mert éppen a beszéd végével megszólalt a kakas, s azontúl nem lehet neki hatalma az emberek között. Azért hát elfutott a maga országába. Így maradt meg a gazdának a kicsiny gyermeke.

Jókor reggel a gazda jó reggelit adott a két öreg embernek, s megköszönte a feleségével együtt, hogy a fiacskájukat megmentették az ördög kezétől. A két öreg avval továbbutazott, s a szegény ember meg a felesége ma is gazdagon él, hacsak a kicsi diót el nem vesztették azóta.

Miért ne adj csokit kedvencednek?

Acsoki finom, a csoki jó, a csokit szeretjük. Amíg mértékkel fogyasztjuk, kedvező hatást fejt ki ránk, kedvencünkre nézve azonban pár falat is rendkívül ártalmas lehet, akár komolyabb mérgezést is okozhat.

A gondok fő előidézője a teobromin, a csoki alapanyagául szolgáló kakaóbabban található keserű alkaloid. Ez az anyag a koffeinhez hasonló tulajdonságokkal bír, kis mennyiségben serkentőleg hat ránk, a kutyáinknak azonban már kis mennyiség is ártalmas lehet.

A kisebb testű kutyákra néhány kocka csoki is veszélyes, míg a nagyobb testű ebek egy-két kocka csoki elfogyasztása után még

biztonságban vannak. A csokoládé minősége is lényeges. A fehér csokiban minimális mennyiségű teobromin található, a tejcsokikban is viszonylag kevés, ezekből néhány falat még nem feltétlenül okoz gondot egy nagyobb testű ebnél. Az étcsoki és a torta-bevonók viszont már nagyon veszélyesek, ilyen semmiféleképpen ne adjunk kedvencünknek.

A csokoládémérgezés tünetei általában már 12 óra elteltével jelentkeznek, a kutya először idegessé, ingerlékenyvé válik. A központi idegrendszerre ható anyagok miatt reszketés jelentkezhet, amit hányás, hasmenés kísér. Ilyenkor már szembetűnő, hogy az állat érzékenyen reagál a has tapogatására, nyomására. Szapora légzésre, gyorsabban dobogó szívre és emelkedő

vérnyomásra is számíthatunk. Ha a fenti tüneteket észleljük, illetve ha azon kapjuk az állatot, hogy csokoládét evett, mindenképpen állatorvoshoz kell fordulnunk. Hagyományos értelemben vett ellenszer nem létezik, de az állatorvos megmentheti kedvencünket.

A csokoládémérgezés halálos lehet a kutyára nézve, így vegyük nagyon komolyan. Ha lehet, előzzük meg a bajt: próbáljunk ügyelni, hogy a kutya ne férhessen hozzá csokoládéhoz, még ünnepnapokon se. Ne etessünk vele csokoládét, de ha mégis így szeretnénk kényeztetni, akkor kifejezetten ebek számára készült kutyacsokoládét adjunk neki. Ez a csökkentett kakaótartalma miatt nem jelent rá veszélyt.

Pudingos csokikelyhek zsúrra

Ezek a csokikelyhek lufik segítségével készülnek. Gyerekszúrokra nagyszerű desszert, és az elkészítése is nagyon jó móka.

Hozzávalók: 10 db lufi, 200 g étcsokoládé, szilikonos sütőpapír, krémek, pudingok, cukor, csokiszórák.

A lufikat felfújjuk, de vigyázni kell, hogy ne legyenek túl kemények (hogy legyen hely tágulni).

Gőz fölött felolvasztjuk a csokoládét. Egy tepsit kibélelünk sütőpapírral. A papírra 10 olvasztott csokikupacot kanalazunk, mert erre rakjuk majd a lufikat, és ez lesz a kehely alja, amin megállnak majd. A lufikat a kissé kihűlt csokiba mártjuk, félkörben, hogy kehelyformát kapjunk, és egy-egy csokikupacra helyezzük.

Vigyázat! Ha túl forró a csoki, a lufik kipukkadnak, és a csoki szétfröcskölődik. Hagyjuk kihűlni. Ha a csoki megszilárdult, a lufikat kipukkasztjuk, és gyönyörűen leválnak a csokiról, csak el kell őket távolítani.

A kelyhekbe pudingot kanalazunk, és tejszínnel, csokival, cukorral díszíthetjük.

Meleg kakaó

Aközlegő hűvös időben jólesik egy pohár meleg ital, főleg, ha az nemcsak ínycsiklandóan finom, hanem egészséges is. Íme egy könnyen elkészíthető kakaórecept.

Hozzávalók: 3 dl tej, 1 evőkanál kakaópor, 1 evőkanál cukor, 1 teáskanál nutella, tejszínhab, fahéj.

Elkészítés:

Kezdd el melegíteni a tejet. Közben egy bögrébe vegyél ki belőle három evőkanállal, add hozzá a kakaóport és a cukrot, majd kevergesd feloldódásig. Amikor forr a tej, csurgasd bele a fel-

oldott kakaót, és tedd bele a nutellát. Öntsd egy bögrébe, és díszítsd fahéjjal megszórt tejszínhabbal.

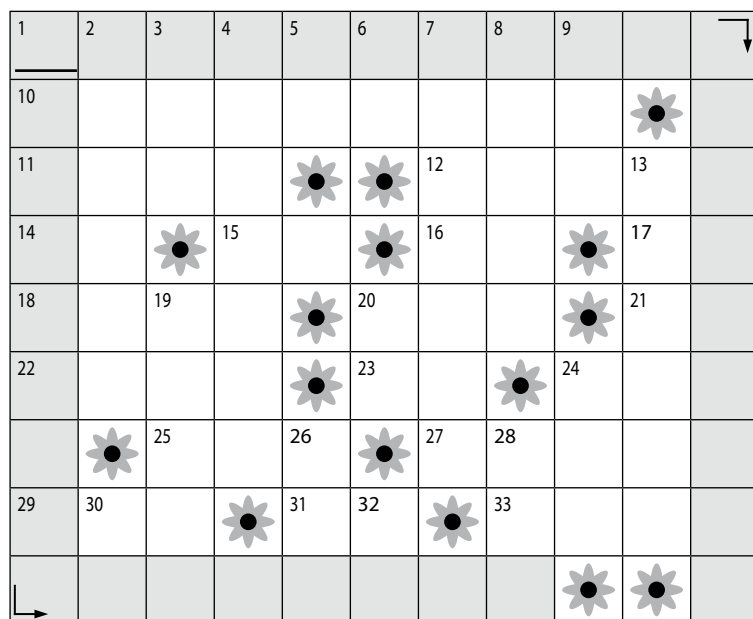
ATheobroma cacao magját Amerikába őslakói, elsősorban az azték és maja indiánok tartották nagy becsben. A kakaóbabokat hosszú ideig pénzként használták egész Közép-Amerikában és Dél-Amerika északi részének nedves trópusi esőerdő-területein, ahol a 10-15 méteres örökzöld növény őshonos. Európába Kolumbusz hozta az első termé-

Tudtad-e?

seket Mexikóból. A svéd természettudós Carl Von Linné „theobroma cocoa”-nak, vagyis istenek ételének nevezte el a növényt. Magjából készült ugyanis a mexikói indiánok ősi tápláló itala, a sokoatl. A megőrölt magokat kukoricaliszttal, vízzel, esetleg mézzel keverve, és az egyik orchidea termésével, a vaníliával ízesítve habzó italként fogyasztották. Ez volt az első csokoládéital a világon.

A 17. századig csak italként ismerték. Akkortájt készítették az első csokoládét – Kubából behozott cukorral – Guanácból élő apácák. A csokoládé nahua indián nevéhez, a sokoatlhoz hasonló hangzású névként került a világ legtöbb nyelvébe, a magyarba is.

TARKA OLDAL

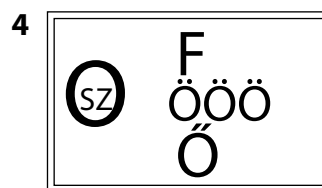
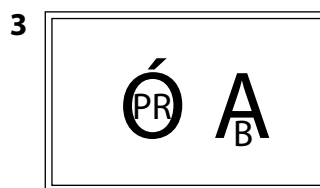
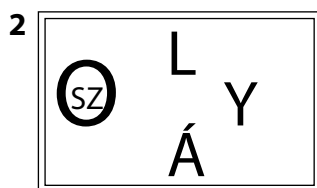
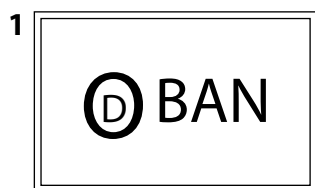
Keresztrejtvény

Déry Tibor három regényének címét találd a rejtvényben.

Vízszintes sorok: 1. Egy regénycím, 10. Kiejtés szerinti írás, 11. Férfinév, 12. Hótna betűi keverve, 14. Patás állat, 15. Téli sport, 16. Zombori részlet, 17. 950 római számmal, 18. Szánt, 20. Robogó páratlan betűi, 21. A. O., 22. Lajoska, 23. Illés Endre, 24. Dón betűi, 25. Szántóeszköz, 27. Vándor, 29. Szlovák, 31. Szolmizációs hang, 33. Malomipari termék.

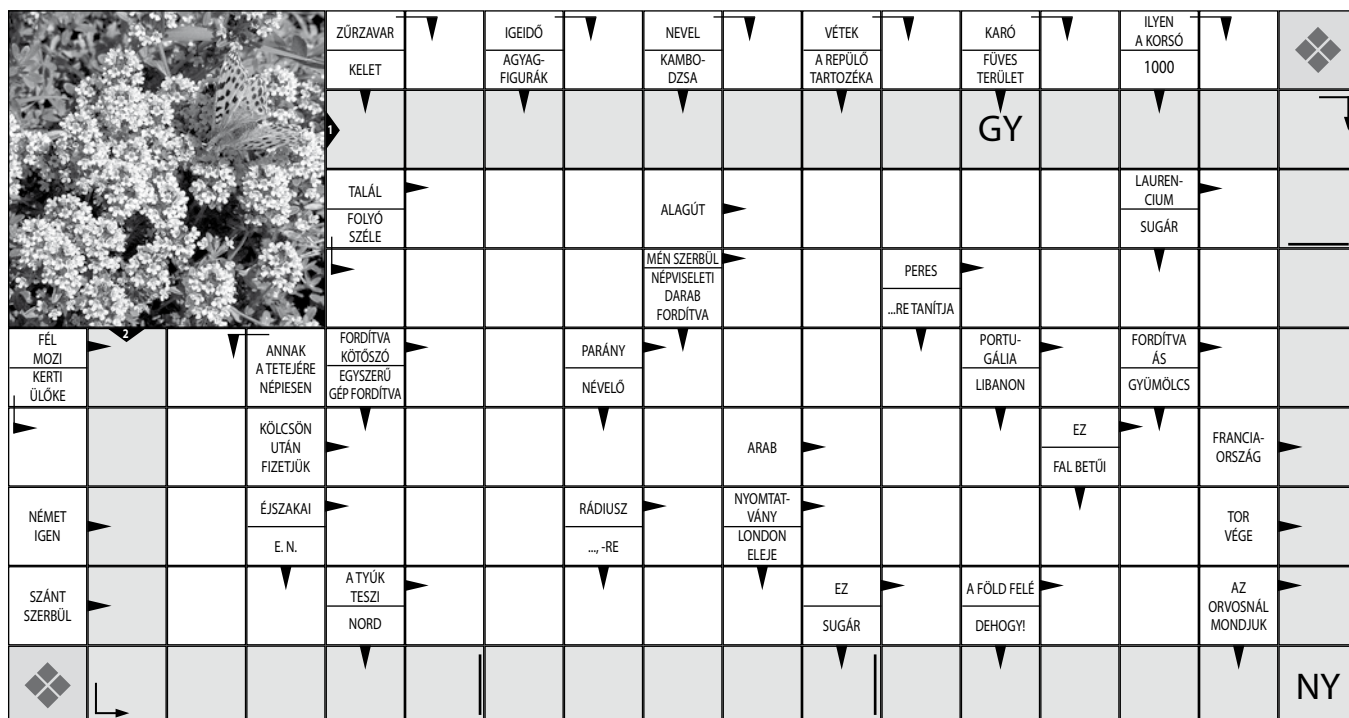
Függőleges sorok: 2. Fenyőfajta, 3. Kis Enikő, 4. Hever, 5. Latin kötőszó, 6. J. I., 7. Ekkor, 8. Ömlik az eső, 9. Napszak, 10. Két regénycím, 13. Ritka férfinév, 19. Léte, 20. Sír, 24. Nagymama Bécsben, 26. Férfinév, 28. Dom betűi, 30. A nagy varázsló, 32. Állatlakás.

Betűrejtvények

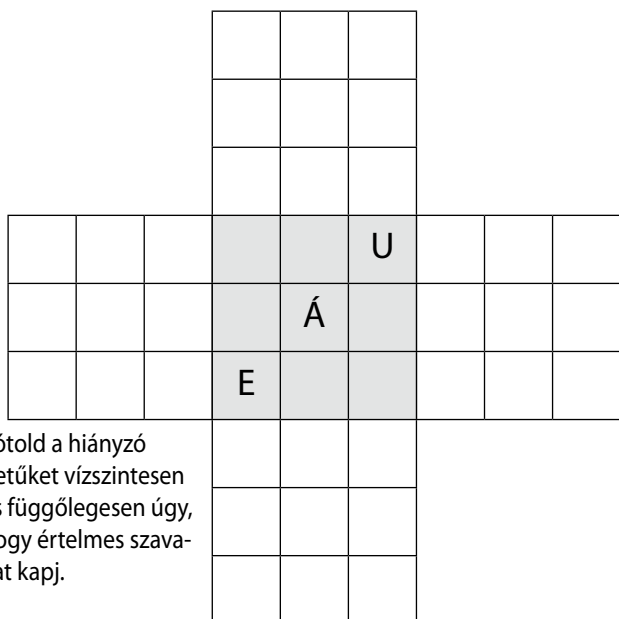

Skandináv rejtvény (28.)

Rejtvényünkben fűszernövények nevét rejtettük el.
Ezeket kell megtalálnotok.

Keresztsszavak

Pótold a hiányzó betűket vízszintesen és függőlegesen úgy, hogy értelmes szavakat kapj.

Lóúgrásban

N	K	E	L	E
Z	E	D	K	K
L	A	A	GY	A
F	E	R	K	O
S	E	R	K	O

- Bocsánat, uram, nem látott véletlenül itt a közelben egy rendőrt?
- Nem.
- ...

A poént megtudod, ha a lóúgrás szabályai szerint megfejted a rejtvényt.

Szókihúzó

C	D	A	R	U	V	B	BÍBIC
S	I	F	Á	A	É	I	CINEGE
Ó	Ö	N	Y	R	R	B	CSÓKA
K	C	L	E	Á	CS	I	FECSKE
A	O	V	Y	G	E	C	GÓLYA
G	N	T	Y	V	E	Ú	ÖLYV
K	E	K	S	C	E	F	VERÉB
							VÉRCSE

A fenti nyolc madár nevét húzd ki az ábrából, majd olvasd össze a megmaradt betűket, s megtudod a kilencedik madár nevét.

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Lóúgrásban

1	2	3
Á	Á	I
V	●	M
L	LL	S

R	Ő	P
Á	●	E
S	O	Z

É	I	R
A	●	L
V	SZ	H

- Bocsánat, uram, nem látott véletlenül itt a közelben egy rendőrt?

- Nem.

- ...

A poént megtudod, ha a lóúgrás szabályai szerint megfejted a rejtvényt.

Keresd a magánhangzót!

. TTV . N . Z . SZ

. TTV . N . JR .

(Petőfi Sándor ismert versének első két sora)

A 27. szám megfejtései

Berakós rejtvény

Türelmetlen Nóra

Terefe Elek

Betűrejtvények

1. varázs, 2. béka, 3. balerina, 4. nem fél tőle

Anagramma

Maradona

Így is, úgy is

1. kecskebak, 2. ostobaság, 3. behajszol, 4. hajápolás

Keresztsszavak

Vízszintes sorok: folyópart, páros tánc, bevizezte

Függőleges sorok: folyóirat, felosztás, csíptetők

Minikeresztsszavak

Vízszintes sorok: lilium, Zoltán

Függőleges sorok: roller, Editke

Egy kis logika

1. 35 – az előző számhoz hozzáadjuk a: 3, 4, 5, 6, 7, 8 számot.

2. 46 – az előző két számot összeadjuk.

A 26. skandináv rejtvény megfejtése:

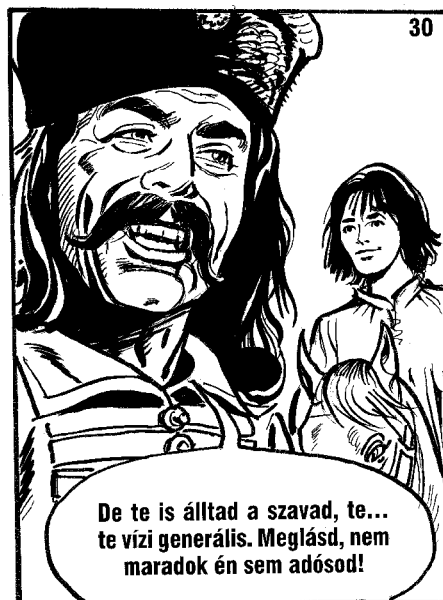
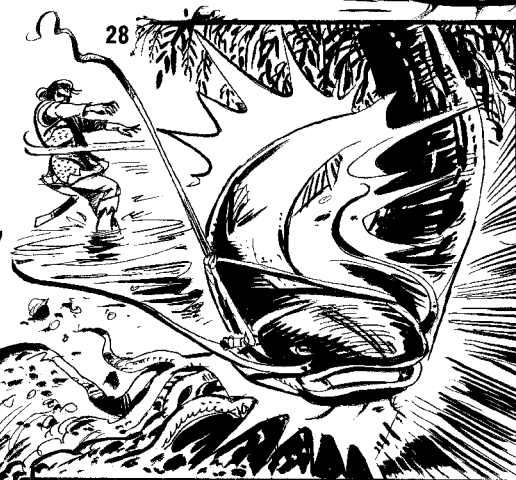
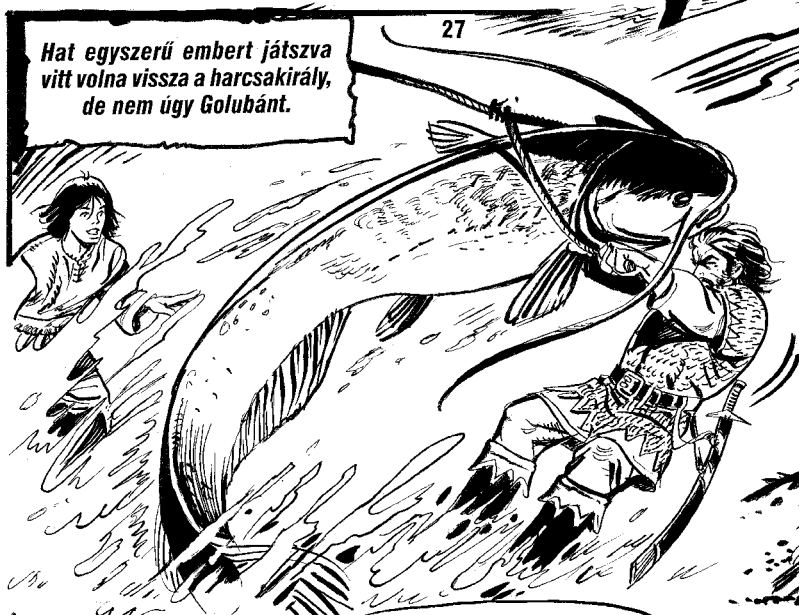
METEOROLÓGIA, GLOBÁLIS FELMELEGEDÉS

Könyvjutalmat kap

Csépe Dominik, Temerin

A fekete lovag

Hunyadi József regényéből
írta és rajzolta Fazekas Attila

Gyalogtúra London belvárosában

Fölnyitva a hajók előtt a Tower Bridge

A ki szeret folyóparton sétálni, az tartson velünk! Kényelmes cipőt a lábra, fényképezőgépet a nyakba, meg egy mindentudó útikönyvet a kézbe, és mehetünk. Sokat fogunk gyalogolni és rengeteg érdekességet látunk majd: ez itt, kérem, London, a folyó pedig a Temze, amelynek partjain fantasztikus kavalkádot alkotva kavarog a sok száz éves történelmi múlt és a modern jelen.

A Westminstertől indulunk, a város legközepéből, ahol már megtekintettük a híres apátságot, a brit uralkodók koronázási templomát, sok híresség, köztük Charles Darwin nyugvóhelyét. Az apátságtól a folyó felé ballagva, a díszes kovácsoltvas kerítésen át szemügyre vesszük a Parlamentet. Ha szerencsénk van vagy türelmesek vagyunk, meghallgathatjuk a Big Bent is, a torony 13 tonnás harangját. Átkelven a torony lábánál induló Westminster-hídon, már látjuk is a következő megállókat: a Temze partján felállított óriáskeréket, a London Eye-t. Előtte még benézhetünk a County Hallban kialakított tengeri akváriumba, vagy az épületben látható Dalí-tárlatra (Salvador Domingo Felipe Jacinto Dalí i Domènech, a világ talán leghíresebb szürrealista festője volt).

London Szemére (London Eye) feljutni csúcsezonban csak többórás várakozás árán lehet, de a látvány mindent megér: ahogy az üvegkabinok lassan a magasba emelkednek, fokozatosan kitárul előttünk a közel tizenkétmillió lakosú világváros látképe. Most felülről tekinthetünk le a Parlamentre, alattunk apró, színes hajók úsznak a Temzén, köröskörül millió épület. Akár versenyezhetünk is, hogy ki ismer föl több nevezetességet, amíg mi visszatérünk a 135 méteres magasságból a földre.

Továbbindulván a Jubilee Gardens, egy kellemes park mellett, gyorsan elérjük a Hungerford Bridge-et. A masszív vasúti híd mindkét oldalához filigrán gyaloghidakat kapcsoltak. Ha ezekre felsétálunk, egyszerre gyönyörködhetünk a folyó két partjának látványában. Visszatérve a déli partra, átbújunk a Waterloo Bridge alatt, vagy akár fel is lépcsőzhetünk rá egy újabb nézelődésre. Ebben a folyóparti sétában az egyik legjobb dolog, hogy többnyire az autóforgalomtól szeparálva haladhatunk, gondosan megépített sétányokon, ahol kellemes kávézók és éttermek várnak ránk, ha pihenésre vágyunk. A Waterloo Bridge után már feltűnik a túlsó parton a City épületei fölé magasodó Szent Pál-székesegyház, London egyik legszebb épülete. Lépjünk is ki egy kicsit, a Tate Modernig meg se álljunk!

Ez a rész számomra London esszenciája, ide mindig eljövök. A világ egyik legcsúnyább épületében – hőerőmű volt valaha – működik a vi-

A London Eye óriáskerék

lág egyik legizgalmasabb múzeuma, a Tate Modern. A modernből a filigrán Millenium Bridge gyaloghíd visz át a klasszikus múltba: előttünk magasodik a St. Paul's, Christopher Wrennek, London talán leghíresebb építésének lenyűgöző alkotása. Az 1710-ben elkészült katedrális 110 méteres kupolája a második legmagasabb a világon a vatikáni Szent Péter-székesegyházé után. A szent Pálban élénk hit- és társadalmi élet zajlik: sokan jönnek el a misékre, és itt rendezték meg 1981-ben Károly herceg és Diana világraszóló esküvőjét is.

Miután kigyönyörködtünk magunkat, irány vissza a déli partra, ahol egymást érik az újabb látnivalók. Itt van rögtön a híd után Shakespeare rekonstruált színháza, a gerendavázas, zsúptetejű Globe, amely eredetileg nem pont itt állt, de állítólag éppen így nézett ki. Legyünk őszinték, színházak ide vagy oda, zürös környék volt a Bankside a régi időkben: itt gyűltek össze a város korhelyei, hogy véget nem érő italozással múlassák a drága időt. Ma minderre már csak néhány emléktábla és utcanév emlékeztet, a környék bájos és kellemes. Sétánk során elérjük az 1220 körül épült Souhwark-katedrális, ahol Shakespeare öccse is nyugszik. Mögötte található London legrégebbi élelmiszerpiaca, a Borough Market, ahol hétvégén helyben főzött finomságok, továbbá házi sajtok és sütemények között tobzódhat a nép.

És már meg is érkezünk annak a Golden Hind nevű kis gallionnak a másolatához, amelyen Sir Francis Drake 1577 és 1580 között megkeverte a Földet. Hiszitek vagy sem: manapság ez az egyik legnépszerűbb esküvői helyszín Londonban.

Tartsatok ki, már csak két építmény van hátra, ezeket azonban mindenképpen látni kell! Az egyik a Tower Bridge, a másik maga a Tower, ez a sötét titkokat őrző erőd. Az 1894-ben átadott híd úgy fest, mintha Csipkerózsika kastélyát építették volna a folyó fölé. A viktoriánus díszletek alatt különleges műszaki szerkezet rejtőzködik: az útpálya kétfelé felnyitható, hogy a magas hajók is közlekedni tudjanak. A túloldalon a Tower, amely 1078 óta áll a folyóparton, azóta megélt számtalan átépítést, és jó pár legendát teremtett. Az egyik, hogy ha a hollók elhagyják az erődöt, nemcsak az pusztul el, de az egész monarchia is. A nyolc fekete madárra ezért nagyon vigyáznak, a szárnyukat visszavágják, hogy ne tudjanak elrepülni. Vajon miért emlékeztet ez a visszavágott szárny is a britek egykori birodalmi nagyságára, illetve annak mai halovány árnyékára? A másik legenda az, hogy az itt kivégzett Boleyn Anna (VIII. Henrik második felesége) időnként megjelenik, és levágott fejét a hóna alatt tartva körbesétál a várban.

Ez nem is legenda: ismerek olyat, aki beszélt egy emberrel, akinek a nénikéje találkozott valakivel, aki hallotta, hogy valaki látta Annát, teljes fejtelenség közepette... :-)

K. J.-L. G.

A Globe Theatre belső tere

Princess

A Princess együttes 2001 augusztusában alakult. A három rendkívül attraktív külsejű hölgy alkotta hegedűtrío olyan crossover muzsikát játszik, amely a klasszikus zenét ötvözi a mai modern zenei alapokkal. Mindhárom hölgy komoly klasszikus zenei háttérrel rendelkezik (Zeneművészeti Főiskola). Nehéz lenne vidékünkön olyan embert találni, aki ne ismerné őket.

A Princess megalakulása óta számos televíziós műsorban lépett fel Magyarországon és külföldön egyaránt. A Princess 2002-ben külföldön is bemutatkozott egy európai prezentáción, ahol egy csapásra nagy sikert arattak. A fantasztikus fogadtatás eredményeképpen máris több országban jelent meg mind a négy lemezük. Bizton állíthatjuk, hogy a lányok rövid idő alatt nemzetközi sztárokká váltak! Sikerük eredményeként Hollandiába is eljutottak, ahol Danny Malando harmonikaművész lemezén szerepeltek. Emellett nagy sikerrel mutatkoztak be Olaszországban, ahol a nápolyi hercegnő születésnapján adtak koncertet. Többször jártak az Egyesült Arab Emírátsban; két alkalommal tettek eleget Bahreini felkéréseknek, valamint 2009 márciusában Dubaiban is felléptek. Az Amerikai kontinensen Mexikóban is jártak, ahol egy fesztivál keretében 7 városban adtak koncertet.

2004-től évente kétszer Németországban turnéztak, és már többször meghívást kaptak Kínába, ahol is a tervek szerint 2010-ben vesznek részt egy 15 helyszínes turnén.

Lemezeik igazi „slágercsokrok”. A mindenki fülében ismerősen csengő klasszikus zenei feldolgozások és az új szerzemények tökéletesen összeállított egyvelege fantasztikus erővel ragadja magával a lemez hallgatóját. A komolyzenét nem rendszeresen hallgató emberek körében is igen népszerűek az együttes lemezei. Mozart, Beethoven dallamai e könnyedebb stílusban emészthetőbbé váltak, nem is beszélve arról, hogy a közel egyórás lemezanyagok nagymértékben hozzásegítik a hallgatót ahhoz, hogy kikapcsolódjon és feltöltődjön ismét energiával!

A 2010-es év újabb örömteli eseménnyel szolgál, ugyanis az egyik alapító tag, Ildikó, másodszor is anyai örömek elé néz. Az együttes szeretne eleget tenni mind a hazai, mind a külföldi megkereséseknek, ezért ebben az évben Ildikót Molnár Bea helyettesíti.

Will Smith már szerepelt fiával Jaden-nel közös filmben (A boldogság nyomában), de lányáról Willow Smithről, eddig nem hallottunk sokat. Igaz, még csak kilencéves, de atyai jóváhagyással, máris betörni készül a popiparba. Hamarosan megjelenik első albuma is. Menedzszerként még apja és anyja irányítja, de már meggyőzték Jay-Z-t – aki Rihannát is felfedezte –, hogy vegye kezelésbe Willow-t. A lány egyébként is Rihannát majmolja szabad idejében, és folyton a dalait énekli. A koránál feltűnőbbben öltözködő minisztár büszke nemsokára megjelenő első klipjére. Will Smith szabad felfogású szülő hírében áll, aki nem szab gátat gyerekei kibontakozásának, de a közvélemény mégis attól tart, hogy a kis Willow számára még túl korai a villogás.

Azt csiripelik a madarak, hogy Kelly Osbourne ismét szerelmes. Szíve választotta Chase Crawford, a Gossip Girl sorozat szépfiúja. A pletykák szerint a pár már egy ideje együtt van, de titkolják kapcsolatukat.

Kelly nemrég még gyűrűs menyasszonyként tervezte az esküvőjét, majd megtudta, hogy vőlegénye csúnyán megcsalta őt. Ekkor kiadta a fiú útját, és teljes gözzel a karrierjére koncentrált. A duci lányként feltűnő sztár rákapott a táncolásra. Ez olyan jól sikerült neki, hogy egészen a döntőig küzdötte magát az Amerikában futó Dancing with the stars műsorban. Azóta elegáns nőként jelenik meg, nem fél megmutatni új, karcsú alakját, ami a sok sportnak tudható be. Nem is csoda, hogy Chase-nek is megakadt rajta a szeme.

Miley Cyrus balhéi

Jiroux-szal. Szülei hevesen tiltakoztak az ötlet ellen, mivel szerintük a lányuk így is túlzottan szabadjára lett engedve. Később azzal sokkolta apját és anyját, hogy újra összekeveredett Liam Hemsworth-al. Állítólag annyira, hogy már eljegyzésről és házasságról beszélnek. Közben Miley folyton balhéba keveredik. Legutóbb anyja mercijét hajkurászta hajnalban, amikor elvesztette uralmát a jármű felett, és úgy belevágódott egy út mentén parkoló kocsiba, hogy az totálkáros lett. Az első források szerint élből elhajtott a helyszínről. Később már arról érkeztek hírek, hogy megadta a telefonszámát az összetört autó tulajdonosának, aki az étterem parkolójában dolgozik, és feljelentést készül tenni a fiatal sztár ellen. Ha Miley azt szeretné, hogy komolyan vegyék, akkor nem kellene felelőtlenül viselkednie. Pláne nem oly módon, hogy veszélyezteti saját és mások életét is.

Miley még tizenkilenc éves sincs, de máris nagykanállal fogyasztja az életet. Tizenhat évesen már úgy érezte, eléggé felnőtt ahhoz, hogy saját lakásba költözzön, méghozzá barátjánőjével Mandy

20 + 1 nyuszi

Nemrég amiatt izgult Paris Hilton, hogy hűvösre teszik kábítószer-birtoklás miatt, de végül megúszta egy év próbaidővel és pénzbírsággal, miután vádalkut kötött. A sztár talán a világegyensúly érdekében szeretne elégtételt venni a botlásáért, így húsz nyuszi megmentője lett. Paris egy kisállat-kereskedésbe járt, ahol tudomást szerzett a nyuszik sorsáról, miszerint kígyóeledelként végzik. A botrányhős nőnek megesett rajtuk a szíve és megvásárolta őket.

A birtokán azóta igazi kis állatkert alakult ki, hiszen több kutyus mellett egy hörcsög és egy törpemalac is ott él. A baj csak az, hogy az állatvédők a fejüket fogják, amikor Paris újabb kedvencet vásárol. Rendszerint ugyanis csak azért kellene neki, hogy egy-egy rendezvényen megjelenhessen velük.

Trükkös pocakeltüntetés

Bő ruhákban, és gyakran hátulról láthatjuk majd Penélope Cruzt a Karib-tenger kalózzai negyedik részében. Az alkotói nem akarják megjeleníteni a színésznő egyre növekvő pocakját, és amit nem sikerül eltüntetni, azt digitális trükkökkel oldják meg. Miután a színésznő megtudta, hogy babát vár, majd kiugrott a bőrből örömeiben, a film készítői azonban kevésbé lelkesedtek. A pocak nagy feladat elé állítja a stábot, nem szabad látszódnia, hogy a főszereplő gyereket vár. Rádásul a határidő mindenkit szorít, mert már má-

jusban bemutatnák a filmet. Természetesen ismét Jack Sparrow kapitány, vagyis Johnny Depp körül forog minden, de Cruz is elég sok jelenetben látható.

Bekeményítenek a robotok

A Transformers-rajongóknak még Avan mit várniuk kedvenc filmjük harmadik részének bemutatójáig. A főszereplő Shia LaBeouf azonban úgy tűnik, hogy máris nehezen tartja a száját. Elárulta ugyanis, hogy az új epizód sokkal komorabb lesz, mint a sorozat előző két része, a robotok bekeményítenek, az áldozatok pedig sűrűn hullanak. Azt is hozzátette, hogy elégedetlen a második résszel, szerinte a sztorit összezsápták a forgatókönyvírók sztrájkja miatt: „Most veszünk elégtételt, a folytatás sokkal kimunkáltabb és drámaibb, lesz miért izgulniuk a nézőknek” – állítja a színész. A film jövőre készül.

PÁLYÁZAT Tanuljunk Európát!

Együttélés toleranciában és megértésben
a diákok és fiatalok meséiben és fotóin

Két kategóriában lehet pályázni:

1. Az én mesém
2. Az én fotóm

Mindkettőnek két alkategóriája van:

a) jó gyakorlatok példája:
Büszke vagyok mesém üzenetére

b) negatív jelenségekről
és krízishelyzetekről:
Elszomorít mesém üzenete

További információ:
tolerancijatds@gmail.com illetve
www.teledom.org.rs

A pályázaton részt vehetnek általános
iskolások, középiskolások és más gyerekek
és fiatalok.

A pályázat beadási határideje: 2010.
november 26.

A pályázatot kiíró szervezet:
Vajdasági Magyar Felnőttképzési Társaság,
Szerbiai Teleház Szövetség.

A gyerekek szeretnék e-könyvet, a szülők kevésbé lelkesek

**A gyerekek készek rá, hogy e-könyveket olvassanak,
ám a szüleik nincsenek oda az új lehetőségért
– derült ki egy amerikai könyvkiadó által megrendelt
közvélemény-kutatásból.**

Egy nemrég közzétett jelentés,
amely a gyerekek és a családok
olvasási szokásait térképezte fel egy
tavasszal végzett reprezentatív fel-
mérés keretében, vegyes képet tük-
röz a családok e-könyvekhez való
hozzáállásáról.

A Harrison közvélemény-kutató
cég a Scholastic kiadványtársaság megbí-
zásából 1045 gyereket és ugyanennyi
szülőt kérdezett meg a témában.

A 9–17 év közötti korosztályban
tízből hat válaszadó állította, hogy
szívesen olvasna Kindle vagy iPad
jellegű digitális olvasókon könyveket.
Azt már csak háromból egy mondta,
hogy ezzel a formátummal a maga
szórakoztatására többet is olvasna.

A szülők körében eltérő kép mu-
tatkozott: csupán hat százalékuknak
volt e-könyv olvasója, 16 százalék

mondta, hogy a következő egy év so-
rán be akar szerezni egy ilyen eszközt,
de 76 százalékuknak esze ágában sincs,
hogy vegyen.

Judy Newman, a Scholastic
Könyvklub elnöke nem volt meglep-
ve az eredmény láttán. Mint mondta,
egyelőre az e-könyvek elterjedésének
elején járunk, ráadásul a digitális ol-
vasók borsos ára is gátja az e-könyv-
rajongó tábor növekedésének.

Az olvasási szokásokról szóló idei
jelentésből – ahogy a korábbi ha-
sonlókból is – kitűnik: ahogy nőnek
a gyerekek, úgy veszítik el a kedvü-
ket az olvasásra. Newman szerint
mivel ezt a korosztályt érdekli az új
technika, ezt fel lehetne használni
arra, hogy többet olvassanak – ha
máshogy nem akarnak, hát digitális
eszközökkel.

CIP – Katalogizacija u
publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság AT
Oktatásügyi,
Tájékoztatói, valamint
Kisebbségi Titkársága

Szerbiai Művelődési
Minisztérium

A határon túl élő magyarok
megsegítéséért

TippNet INTERNET
Internet szolgáltatás
ADSL - Wireless - DialUp
Számítógépek árusítása
kedvező hitelfeltételekkel
Hálózatok telepítése és karbantartása
(024) 555-765 Karadjordje U. 2. Szabadka
support@tippnet.rs www.tippnet.rs

Jó Pajtás

Vajdasági magyar gyermeklap

■ YU ISSN 0350-9141 ■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■
■ Kiadja a Magyar Szó Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Megbízott igazgató: **Bordás Győző** ■ Főszerkesztő: **Pressburger Csaba** ■ Szerkesztő: **Lennert Géza** ■
■ Törzslétes: **Buzás Mihály** ■ Szerkesztőségi titkár: **Fehér Mária** ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefonon) ■
■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Kft. lapterjesztő osztálya, telefon és fax terjesztési ügyekben: 021/557-304 ■
■ Dinárfolyószámla: 340-15329-18 Erste Bank Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■
■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mail-ben) ■
■ Készült a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■
■ Jó Pajtás az interneten: URL: <http://www.jopajtas.info> ■ e-mail: szerek@jopajtas.info ■